

Οργανική Διαχείριση του Ανθρωπίνου Εκπαιδευτικού Δυναμικού Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα: Λογική Κριτική-Παραμετρική Ανάλυση των Διατάξεων

Αργύριος Δ. Κολοκοντές

Τμήμα Γεωπονίας, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

E-mail: aff00105@uowm.gr

Περίληψη

Ένα από τα σημαντικότερα διοικητικά και οργανωτικά θέματα που ετησίως αντιμετωπίζουν οι Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, αφορά την οργανική διαχείριση του ανθρωπίνου εκπαιδευτικού δυναμικού ανά επιστημονική ειδικότητα, διαμέσου των διαδικασιών υπολογισμού οργανικών κενών και πλεονασμάτων, για την εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας των σχολικών μονάδων. Οι διαδικασίες αυτές αποτελούν τη βάση για τις πάσης φύσεως μεταθέσεις, τη διαπίστωση και τη ρύθμιση των υπεραριθμιών, τις μετατάξεις και τους διορισμούς, ανά κλάδο/ειδικότητα. Μέσα από την καθημερινή πράξη, παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο μέρος του εκπαιδευτικού δυναμικού του δημοσίου τομέα, αλλά και των αδιόριστων εν δυνάμει εκπαιδευτικών, βρίσκονται σε κατάσταση άγνοιας ή παρανόησης σε σχέση με τα ανωτέρω ζητήματα που άμεσα τους αφορούν. Παρανόηση, όμως, της χρησιμοποιούμενης ορολογίας διαπιστώνεται ακόμη και στον πυρήνα διοίκησης του ελληνικού Υπουργείου Παιδείας. Το παρόν άρθρο επιχειρεί τη διαλεύκανση των όρων που πλαισιώνουν την οργανική διαχείριση του ανθρωπίνου δυναμικού του Υπουργείου Παιδείας, ως εννοιών και μεγεθών. Μέσα από μία σταδιακή παράθεση και επεξήγηση της χρησιμοποιούμενης ορολογίας, με την ταυτόχρονη παροχή μίας σειράς παραδειγμάτων, παρουσιάζεται η νομική και διοικητική περιπλοκότητα των κειμένων και των αποφάσεων, και καταδεικνύεται η απαιτούμενη παραμετρική ανάλυση πριν τη λήψη τους, με απώτερο σκοπό το άρθρο να αποτελέσει τελικά ένα χρήσιμο οδηγό για τους αναγνώστες και τους ερευνητές.

Λέξεις Κλειδιά

Εκπαίδευση, ανθρώπινο διδακτικό δυναμικό, διοικητική διαχείριση, νομοθεσία, λογική παραμετρική ανάλυση

Abstract

Every year, the Directorates of Education confront a crucial administrative and organizational issue as regards the calculation and the exploitation of available permanent teaching staff for the collateralization of regular schools' operation. The project includes the estimation of deficits and surpluses of educators per scientific specialty. These procedures consist the starting point for all the types of requested transfers of educators, the determination and the arrangement of redundant staff,

Τεύχος 5, Αρ. 1.

the relocations and the additional nominations for each one scientific object. Through the daily action is observed that the bigger part of teachers of public schools, and moreover the nonappointed potential educators, ignore or misunderstand the concepts and the processes as for the above matters. However, similar misunderstandings about the following terminology are ascertained in the managerial core of Greek Ministry of Education as well. This paper attempts to clarify the framework of using terms, as concepts and magnitudes, regarding the administration of available permanent educators. Via a gradual presentation and elucidation of following terminology, providing simultaneously various examples, the legal and the administrative complexity of texts and decisions are displayed with the prerequisite critical-parametrical analysis for the decision-making; aiming this paper to operate as a useful guide for readers and researchers.

Key Words: Education, teaching staff, management and administration, legislation, logic-parametric analysis.

Εισαγωγή

Μία από τις σημαντικότερες διαδικασίες που επιτελούν οι Διευθύνσεις Εκπαίδευσης (Δ.Ε.) αφορά τη διαχείριση του ανθρωπίνου εκπαιδευτικού δυναμικού τους, για την κάλυψη των διδακτικών αναγκών των σχολικών μονάδων (Μπρίνια, 2015, 49-63, 235-250; Βαξεβανίδου και Ρεκλείτης, 2019, 94-125; Παπαϊωάννου, 2020; Σαΐτη και Σαΐτης, 2022, 326-346). Η 'οργανική' διαχείριση του διδακτικού προσωπικού (που διαφέρει από τη 'λειτουργική') πραγματοποιείται μέσα από μία σειρά διαδικασιών που, με μία σύντομη περιγραφή, περιλαμβάνουν υπολογισμούς οργανικών κενών και πλεονασμάτων, επιτέλεση διαφόρων τύπων μεταθέσεων, μετατάξεις και διορισμούς. Οι διαδικασίες αυτές συντελούνται ακολουθώντας συγκεκριμένες διατάξεις.

Η διοικητική εφαρμογή του νομικού πλαισίου απαιτεί εξειδικευμένη γνώση, εξοικείωση κι εμπειρία, λογική παραμετρική σκέψη και ευελιξία, ειδικά όταν στους νόμους υπάρχουν αμφιλεγόμενα σημεία εξαιτίας αβλεψιών του νομοθέτη, που διανοίγουν περιθώρια διαμόρφωσης 'σοφισμάτων', δηλαδή εντέχνων αλλά συνειδητά εσφαλμένων επιχειρημάτων (Αναπολιτάνος κ.ά., 1999, 11-12; Μανιτάκης, 2015· Καμτσιδου, 2017; Μαντζούφας, 2017; Συμεωνίδης, 2017· Σωτηρόπουλος, 2017α, 2017β). Η στρέβλωση της ερμηνείας των νόμων, συνειδητή και μη, είναι ενδεχόμενη, τόσο από τους εμπλεκόμενους στη λήψη των αποφάσεων, όσο κι από εκείνους που αφορά το διατακτικό τους μέρος (Καμτσιδου, 2017; Μαντζούφας, 2017· Συμεωνίδης, 2017· Σωτηρόπουλος, 2017α, 2017β).

Οι ενδιαφερόμενοι μπορεί να επικρίνουν ή να αμφισβητήσουν μία απόφαση, έχοντας άγνοια νόμου, ή/και παραφράζοντας οι ίδιοι το περιεχόμενό του. Ωστόσο, ιδιαίτερο προβληματισμό προκαλεί η σύγχυση εννοιών και διαδικασιών του νόμου στην κορυφή της διοικητικής πυραμίδας, δηλαδή εντός του Υπουργείου Παιδείας ('Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.', 'Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων, και Αθλητισμού', στην τρέχουσα πολιτική συγκυρία), δεδομένης της νομικής υποστήριξης που το πλαισιώνει. Στον αντίποδα, οι Δ.Ε. χωρίς να διαθέτουν προσωπικό νομικής υποστήριξης παρά τη σύνταξη του 'οργανισμού' του Υπουργείου και των αποκεντρωμένων φορέων του (π.δ.18/2018) και διατηρώντας μεγάλο τμήμα των θέσεων των οργανογραμμάτων τους κενές, είναι εκείνες που ως αποκεντρωμένοι φορείς του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. έρχονται στο τοπικό επίπεδο σε άμεση επαφή με το διαθέσιμο διοικητικό και εκπαιδευτικό ανθρώπινο δυναμικό του, και συνεπώς με τα προβλήματα και τις ιδιαιτερότητες των προσώπων και

© Επιθεώρηση Δημόσιας Διοίκησης, 2025

Κολοκοντές, Α. Δ. (2025). Οργανική Διαχείριση του Ανθρωπίνου Εκπαιδευτικού Δυναμικού Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα: Λογική Κριτική-Παραμετρική Ανάλυση των Διατάξεων. 5(1), 41-63.

<https://www.lawjournals.unic.ac.cy/index.php/pareview>

Τεύχος 5, Αρ. 1.

των σχολικών μονάδων της περιοχής επίβλεψής τους, λαμβάνοντας πλήθος αποφάσεων που η πλειονότητα τους αφορά την ορθολογική διαχείριση και αξιοποίηση του διαθέσιμου διδακτικού προσωπικού. Κατά συνέπεια, το βάρος της εύρυθμης λειτουργίας των σχολικών μονάδων εναπόκειται στο ελλιπές προσωπικό των Δ.Ε. και στα τοπικά, *‘κατ’ επωνυμία μόνον Περιφερειακά’*, Υπηρεσιακά Συμβούλια της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Π.Υ.Σ.Π.Ε. και Π.Υ.Σ.Δ.Ε.).

Το παρόν άρθρο εστιάζοντας αποκλειστικά στις Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Δ.Δ.Ε.), όπου συναντάται μία μεγαλύτερη πολυπλοκότητα στις διαδικασίες, μελετά την οργανική διαχείριση του διδακτικού προσωπικού γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, διακρίνοντας το, από εκείνο της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης (Ε.Α.Ε.), της μουσικής και καλλιτεχνικής παιδείας, και των λοιπών ειδικότερων κατηγοριών. Στην παράγραφο που ακολουθεί γίνεται αναφορά στη μεθοδολογική προσέγγιση, ενώ σε όλο το υπόλοιπο εύρος του άρθρου ακολουθείται μία σταδιακή παράθεση εννοιών και διαδικασιών, με χρήση παραδειγμάτων, που αποσκοπεί να διαλευκάνει τη νομική και διοικητική περιπλοκότητα των αποφάσεων, αλλά και να καταδείξει την παραμετρική ανάλυση πριν τη λήψη τους, προκειμένου να λειτουργήσει ως συμβουλευτικός οδηγός για αναγνώστες και ερευνητές.

Περί εννοιολογικής απόδοσης

Το π.δ.50/1996, και το συμπληρωματικό του π.δ.100/1997, ορίζουν το βασικό πλαίσιο για τις μεταθέσεις, τις περιοχές μετάθεσης, τις ομάδες σχολείων, τις ειδικές κατηγορίες των εκπαιδευτικών, τις υπεραριθμίες, τις μοριοδοτήσεις, τα όργανα λήψης αποφάσεων, κ.ο.κ.. Πρόκειται για ιδιαίτερα σημαντικά νομικά κείμενα για την εκπαίδευση, που έχουν αντέξει στο χρόνο και δεν μπορούν εύκολα να αντικατασταθούν, καθώς υποκρύπτουν στο πνεύμα του νομοθέτη παραμετρικότητα, αν και ελλειμματικά σε κάποια σημεία τους, όπως αποδεικνύεται από τις ερμηνευτικές εγκυκλίους που έχουν εκδοθεί για αμφοτέρους τους λόγους (με κυριότερες τις 84582/Δ2/20-06-2013 και 137644/Ε1/03-09-2015). Τρεις δεκαετίες μετά την έκδοσή τους, η διοίκηση της εκπαίδευσης θεωρεί τα εν λόγω π.δ. βασικούς πυλώνες που απλώς προσπαθεί να συμπληρώνει (βλ. π.χ. αρθ.36[18], ν.4186/2013, αριθμ. 134890/02-09-2019 διοικητικό έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας, αριθμ. 230-2642/28-06-2019 γνωμοδοτικό έγγραφο του Γραφείου Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Παιδείας, κ.λ.), καθώς σχεδόν πάντα η πραγματικότητα αποδεικνύεται περιπλοκότερη από την ανθρώπινη σκέψη και οι πτυχές της υπερβαίνουν τα όσα μπορεί να προβλέπει ο νομοθέτης, με αποτέλεσμα να χρειάζονται διορθωτικές τροποποιήσεις και ανανεώσεις του περιεχομένου των διατάξεων (Κολοκοντές, 2024). Μέσα σε αυτές τις τρεις δεκαετίες από την έκδοσή τους, ελλείψει και των κατάλληλων οδηγιών τουλάχιστον από την αρχή της εφαρμογής τους, οι διατάξεις αυτών των π.δ. πολλές φορές μέχρι και σήμερα παρερμηνεύτηκαν κι αποτέλεσαν αντικείμενο διαξιφισμών μεταξύ αιρετών, διοίκησης και εκπαιδευτικών διορισμένων και μη. Ωστόσο, το υπάρχον πλέον σήμερα θεσμικό πλαίσιο καλύπτει επαρκώς τα ζητήματα της οργανικής διαχείρισης ανθρωπίνου δυναμικού, αν και δεν συμβαίνει το ίδιο στην περίπτωση των λειτουργικών κενών και πλεονασμάτων.

Οι διατάξεις (προεδρικά διατάγματα, νόμοι, υπουργικές αποφάσεις, διοικητικές εγκυκλίους και υποδείξεις/οδηγίες, κ.τ.λ.) που χρησιμοποιούν οι Δ.Ε. για τη διαχείριση του διδακτικού ανθρωπίνου δυναμικού τους, ακολουθούν μία ιδιαίτερη ορολογία (διοικητική επιγλώσσα), που απαιτεί κόπο για να κατανοηθεί και να εφαρμοστεί με ορθό τρόπο, καθώς διασυνδέεται με την οικονομική και τη

Τεύχος 5, Αρ. 1.

νομική επιγλώσσα (Ράφτης, 1996, 70-73). Οι επιγλώσσες δεν αποτελούν απλώς διαφοροποιημένες γλωσσικές σημασιολογικές αποχρώσεις, αλλά συνθέσεις από ειδικότερους επιστημονικούς όρους με εμπειρικό και θεωρητικό περιεχόμενο (Ράφτης, 1996, 70-73).

Η γλώσσα εκφρασμένη μέσα από τα δομικά εργαλεία της, τις λέξεις, τα σημεία στίξης της, που επιλέγονται ή που αποφεύγονται, που καταγράφονται ή που απουσιάζουν ή που μοιάζει να απουσιάζουν, νοηματοδοτούν διαφορετικά το κειμενικό περιεχόμενο των διατάξεων. Στη συντακτική διάσταση της γλώσσας, σύνδεσμοι, συνδετικές εκφράσεις με συγκεκριμένη διάταξη λέξεων, συνδυασμοί συνδέσμων κι εκφράσεων, οριοθέτηση της εμβέλειας επιρροής του κάθε συνδέσμου εντός των σύνθετων προτάσεων με παύσεις και εννοιολογικούς χωρισμούς από τα χρησιμοποιούμενα σημεία στίξης, σαφής διάκριση των πρωτογενών μερών των σύνθετων προτάσεων (συζεύξεις, διαζεύξεις, αρνήσεις, απλές συνεπαγωγές, ισοδυναμίες, κ.λ.) και καθορισμός των κύριων συνδέσμων των διαμορφούμενων προτασιακών τύπων, προσδιορίζουν τα παραγόμενα νοήματα του προφορικού και γραπτού λόγου, αποτελώντας τη συνεισφορά του θεμέλιου λίθου του επιστημονικού πεδίου της λογικής στη γλώσσα (Wittgenstein, 1922, 40-75; Ράφτης, 1996, 66-67, 98-140; Αναπολιτάνος κ.ά., 1999, 27-100; Πορτίδης κ.ά., 2007, 24-28, 45-100, 109-124, 143-146, 160-171, 177-203, 209-215, 233-240; Καργόπουλος, 2008, 29-86; Restall, 2022, 35-68). Η λογική επί της οποίας δομείται η γλώσσα ως προφορικός και γραπτός λόγος, τα νοήματα, τα επιχειρήματα, τα σοφίσματα, οι αποδείξεις, η μαθηματική και φιλοσοφική σκέψη, αποτελούν βάσεις ανάλυσης και σύνθεσης, καθώς και διαμόρφωσης σημειολογίας και συμβολισμών κι επόμενων επιπέδων μεταγλώσσας, όπως λ.χ. οι γλώσσες προγραμματισμού, αλλά και συμπερασματολογίας (Wittgenstein, 1922, 38-75; Ράφτης, 1996, 73-74; Πορτίδης κ.ά., 2007, 29-39, 97-100, 143-146, 157-160, 177-182, 233-240; Καργόπουλος, 2008, 213-217, 221-226; Restall, 2022, 51-68).

Κάθε κείμενο που επιδιώκει να αποδώσει συγκεκριμένο νόημα (*‘σημαντική διάσταση’* του κειμένου και σχέση *‘σημαίνοντος–σημαινόμενου’*) πρέπει να ακολουθεί συγκεκριμένους συντακτικούς κανόνες λογικής διαμόρφωσης, ώστε να επιτυγχάνει το σκοπό του (Ράφτης, 1996, 66-67; Πορτίδης κ.ά., 2007, 26-33, 45-100, 143-146, 160-171, 177-182, 195-205, 231-240; Καργόπουλος, 2008, 29-86, 114-151; Restall, 2022, 127-161). Η μη ορθή τήρηση των συντακτικών κανόνων παράγει κείμενα αμφίσημου και αμφισβητήσιμου περιεχομένου. Καθώς λοιπόν τα κείμενα δεν αποτελούν τυχαίες και ασύνδετες λέξεις και προτάσεις, όσο πυκνώνει η ουσία ενός κειμένου, τόσο απαιτούνται θεματικές κατηγοριοποιήσεις, μία κριτική και λογική παραμετρική ανάλυση του κειμενικού λόγου και των προεκτάσεων των γραφόμενων. Η παραμετρική αυτή ανάλυση νοητικά προαπαιτείται από το συγγραφέα ενός κειμένου προκειμένου να αποδώσει νοήματα και διαστάσεις που επιθυμεί (Wittgenstein, 1922, 38-75), αλλά στη συνέχεια απαιτείται και από τους αναγνώστες του κειμένου ώστε να καταφέρουν να συλλάβουν τα σημαίνοντα και να εντοπίσουν τυχόν αστοχίες ή ελλείψεις.

Η Περιπατητική Σχολή της Λογικής του Αριστοτέλη και του Θεόφραστου έχει παραδώσει τη γνώση της δομικής σύνδεσης του υποκειμένου και του κατηγορήματος, της διάταξης, έκτασης και διάκρισης των εννοιών και των αλληλοεπικαλύψεών τους (Ράφτης, 1996, 111-114; Αναπολιτάνος κ.ά., 1999, 9-19). Η Σχολή Λογικής των Μεγαρέων Φιλοσόφων (Ευκλείδης ο Μεγαρέας, Διόδωρος Κρόνος, Φίλωνας, κ.α.), τη λογική της συλλογιστικής παραμετροποίησης του υποθετικού λόγου, ενώ η Σχολή Λογικής των Στωικών Φιλοσόφων του Χρύσιππου, τη διάκριση μεταξύ του *‘σημαίνον’* και του *‘σημαινόμενου’* (Αναπολιτάνος κ.ά., 1999, 9-13, 19-21, 54-60; Πορτίδης κ.ά., 2007, 195-205, 233-240). Η μεταξύ τους

© Επιθεώρηση Δημόσιας Διοίκησης, 2025

Κολοκοντές, Α. Δ. (2025). Οργανική Διαχείριση του Ανθρώπινου Εκπαιδευτικού Δυναμικού Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα: Λογική Κριτική-Παραμετρική Ανάλυση των Διατάξεων. 5(1), 41-63.

<https://www.lawjournals.unic.ac.cy/index.php/pareview>

Τεύχος 5, Αρ. 1.

αλληλοσυμπλήρωση έχει διαμορφώσει την εξέλιξη του επιστημονικού αντικειμένου της λογικής που θεωρείται το υπόβαθρο της επιστημολογίας κάθε ποιοτικής και ποσοτικής μεθοδολογίας και ανάλυσης.

Έτσι, κάθε συμβολική γλώσσα, μεταγλώσσα, και επιστημονική επιγλώσσα δομούνται επί κάποιας άλλης 'πρωτοβάθμιας' εμπειρικής γλώσσας βάσεως που επιχειρεί να περιγράψει τα φαινόμενα του αισθητού και αφηρημένου περιβάλλοντος κόσμου μας (Wittgenstein, 1922, 25; Ράφτης, 1996, 94-98; Αναπολιτάνος κ.ά., 1999, 29-30). Στις παραγράφους που ακολουθούν επιχειρείται μία λογική κριτική-παραμετρική ανάλυση της γλώσσας των κειμένων του σχετικού νομοθετικού πλαισίου για την οργανική διαχείριση του εκπαιδευτικού δυναμικού των Δ.Ε., καθώς και των διατάξεων που το συμπληρώνουν, με απλό ερμηνευτικό-περιγραφικό τρόπο κι αποφεύγοντας χρήση περίπλοκων συμβολισμών της λογικής, επιδιώκοντας τη μεταφορά της 'κανονιστικής απόχρωσης' της 'σημαντικής' και 'συντακτικής' διάστασης της γλώσσας των νομικών-διοικητικών αυτών κειμένων στην 'περιγραφική' γλωσσολογική απόχρωση της εμπειρικής πραγματικότητας (Ράφτης, 1996, 67-68, 87-90; Καργόπουλος 2008, 273-279). Η εμπειρία, η παρατήρηση των φαινομένων και των πραγμάτων και του χειρισμού τους στην πράξη, βοηθά τη σύνθεση γλώσσας ικανής να περιγράφει τις καταστάσεις και να αναπαριστά τα νοήματα, να συνθέτει περίπλοκο κειμενικό λόγο, αλλά ταυτόχρονα συνδράμει και στην καλύτερη κατανόηση του προφορικού και γραπτού λόγου, καθώς αποκαλύπτει διαστάσεις που προστίθενται στην πολύπλοκη ερμηνευτική παραμετροποίηση (Wittgenstein, 1922, 38-40), μαρτυρώντας την επίδραση της φιλοσοφίας της λογικής στη διαμόρφωση της επιστημολογίας της φαινομενολογίας των βιωμάτων και των εμπειριών, την αντικειμενική ερμηνευτική και τον κριτικό ρεαλισμό (Gray, 2023: 25-34; Ιωσηφίδης, 2023: 52-57, 64-69, 217-242). Η μεταγνωστική κριτική αναστοχαστική ανάλυση που επιχειρείται, επικουρείται και κατευθύνεται από τη συστηματική συμμετοχική παρατήρηση του συγγραφέα βάσει προσωπικών βιωμάτων και εμπειριών μέσα από τη χρόνια απασχόλησή του στην εκπαίδευση και στις Διευθύνσεις της Εκπαίδευσης (Καργόπουλος 2008, 273-279; Gray, 2023, 301-317, 412-419; Ιωσηφίδης, 2023, 85-91, 100-104; Λιαργκόβας, κ.ά., 2023, 194-197). Οι αξιοποιούμενες ποιοτικές τεχνικές για την εξαγωγή του τελικού κειμένου του άρθρου εδράζονται στην τριγωνοποίηση της θεματικής ανάλυσης περιεχομένου, της λογικής ανάλυσης κειμενικού λόγου και της συμμετοχικής παρατήρησης (Λιαργκόβας, κ.ά., 2023, 206-207; Ιωσηφίδης, 2023, 189-195).

Περιοχές μετάθεσης, ομάδες σχολείων, οργανικά κενά και πλεονάσματα, χρονοδιαγράμματα

Για να προσδιοριστεί χωρικά, η έκταση επίβλεψης κάθε Δ.Ε., χρησιμοποιείται ο όρος 'περιοχή μετάθεσης' (ν.1824/1988, αρθ.5, π.δ.50/1996, αρθ.5[1]). 'Περιοχή μετάθεσης' (Π.Μ.) καλείται η χωρική έκταση, στην οποία την εποπτεία των σχολικών μονάδων φέρει μία συγκεκριμένη Δ.Ε., και για την οποία διεξάγεται διακριτή διαδικασία προσδιορισμού των οργανικών της κενών και πλεονασμάτων. Μία Δ.Ε. μπορεί να εποπτεύει μία ή περισσότερες Π.Μ. (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., 134027/Ε2/2018). Σε κάθε μία από αυτές πρέπει να υλοποιείται ξεχωριστή διαδικασία υπολογισμού και καταγραφής των οργανικών της κενών και πλεονασμάτων (Οργ.Κ-Π.) (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., 114650/Ε2/12-10-2023, 19644/Ε2/2024).

Τεύχος 5, Αρ. 1.

Ο νόμος ορίζει ότι τα στοιχεία Οργ.Κ-Π. πρέπει να αποστέλλονται από τις Δ.Ε. στο Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. μέχρι τις 15/02 εκάστου έτους (π.δ.50/1996, αρθ.4[3]), προκειμένου να υλοποιηθούν οι διαδικασίες των μεταθέσεων, μετατάξεων και διορισμών που αφορούν το επερχόμενο σχολικό έτος. Αυτό όμως εξαρτάται από την έγκαιρη εκπλήρωση από το Υπουργείο των προαπαιτούμενων διαδικασιών υποβολής αιτήσεων μετάθεσης, έκδοσης πινάκων μοριοδότησης και κατάταξης των δικαιούχων μετάθεσης, μέχρι του σταδίου της έκδοσης της εγκυκλίου υπολογισμού Οργ.Κ-Π.

Μελετώντας κάποιος/α τις ημερομηνίες έκδοσης από το Υπουργείο, των εγκυκλίων αιτήσεων μετάθεσης, την τελευταία 10ετία: Γ.Υ.11315/31-10-2014, 200986/Ε2/09-12-2015, 26586/Ε2/16-02-2017, 190079/Ε2/06-11-2017, 186398/Ε2/02-11-2018, 176269/Ε2/12-11-2019, 149641/Ε2/03-11-2020, 144390/Ε2/11-11-2021, 126437/Ε2/14-10-2022, 114650/Ε2/12-10-2023, διαπιστώνει ότι τη διετία 2022-2023, η διαδικασία αυτή έχει μετατοπιστεί χρονικά τουλάχιστον 1 μήνα νωρίτερα, ενώ ταυτοχρόνως έχει ψηφιοποιηθεί. Αυτό επέτρεψε και τη χρονική μετατόπιση της έκδοσης της εγκυκλίου υπολογισμού Οργ.Κ-Π. γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης (ή απλούστερα Γενικής Παιδείας, Γ.Π.): 77679/Ε2/15-05-2015, 98235/Ε2/15-06-2016, 61052/Ε2/07-04-2017, 27069/Ε2/15-02-2018, 37423/Ε2/08-03-2019, 23866/Ε2/18-02-2020, 24321/Ε2/02-03-2021, 21020/Ε2/24-02-2022, 12458/Ε2/02-02-2023, 19644/Ε2/23-02-2024. Ενώ λοιπόν υπήρξαν χρονιές αναίτιων καθυστερήσεων εκ μέρους του Υπουργείου που είχαν ως συνέπεια οι διαδικασίες υπολογισμού Οργ.Κ-Π. να καταλήγουν, απρογραμμάτιστα και εξαπίνης για διοικητικούς υπαλλήλους και ενδιαφερόμενους εκπαιδευτικούς, να διεξάγονται ατάκτως ακόμη και μέσα στο καλοκαίρι (βλ. 2015, 2016), το 2023 ήταν η μοναδική χρονιά που οι διαδικασίες εκτελέστηκαν εντός των προθεσμιών που ορίζει ο νόμος (π.δ.50/1996, αρθ.4[3]), αφού οι Δ.Ε. ολοκλήρωσαν τη διαδικασία στις 14-02 και οι Περιφερειακές Διευθύνσεις στις 16-02, οπότε και το Υπουργείο είχε διαθέσιμα τα στοιχεία Οργ.Κ-Π. για τους αιτηθέντες μετάθεση *‘από περιοχή σε περιοχή’* (κατηγορία: *‘γενικές μεταθέσεις’*). Το ίδιο ωστόσο δεν επαναλήφθηκε το 2024, αφού το Υπουργείο καθυστέρησε την έκδοση της εγκυκλίου υπολογισμού Οργ.Κ-Π., όπως το 2022.

Τυπικά, ο νόμος (π.δ.50/1996, αρθ.4[1]) προβλέπει ότι προκειμένου να προχωρήσει η διαδικασία των γενικών μεταθέσεων, το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. πρέπει να έχει ετοιμάσει πίνακες οργανικής σύνθεσης διδακτικού προσωπικού ανά Π.Μ. μέχρι τις 10/03, τους οποίους διαθέτει στο αρμόδιο *‘Κεντρικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης’* (Κ.Υ.Σ.Δ.Ε.). Οι ημερομηνίες ανακοίνωσης των γενικών μεταθέσεων την τελευταία 10ετία: 116138/Ε2/23-07-2014, 96518/Ε2/17-06-2015, 107019/Ε2/30-06-2016, 73929/Ε2/05-05-2017, 49922/Ε2/26-03-2018, 49181/Ε2/29-03-2019, 48499/Ε2/24-04-2020, 34132/Ε2/24-03-2021, 31190/Ε2/18-03-2022, 23864/Ε2/02-03-2023, 31427/Ε2/27-03-2024, επιβεβαιώνουν ότι όντως μόνον το έτος 2023 εφαρμόστηκαν οι προθεσμίες που θέτει το π.δ.50/1996. Όσον αφορά τα στοιχεία για τους αιτηθέντες ειδικού τύπου μεταθέσεις, όπως για *‘βελτίωση θέσης’* ή *‘οριστική τοποθέτηση’*, που είναι οι διαδικασίες που έπονται αφενός των *‘γενικών μεταθέσεων από περιοχή σε περιοχή’* κι αφετέρου της *‘διαπίστωσης και ρύθμισης των υπεραριθμιών’*, αυτά αφορούν τις οικείες Δ.Ε. και τα τοπικά Υπηρεσιακά τους Συμβούλια (Π.Υ.Σ.Δ.Ε.) που λαμβάνουν τις σχετικές αποφάσεις.

Τα Οργ.Κ-Π. δηλώνονται ανά Π.Μ., αλλά υπολογίζονται ανά *‘ομάδα σχολείων’* της Π.Μ. (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., 19644/Ε2/2024). Για να γίνει κατανοητή η διαδικασία πρέπει να αποσαφηνισθούν οι δύο έννοιες. Με

Τεύχος 5, Αρ. 1.

την εξαίρεση των Δ.Ε. των αστικών κέντρων Αθήνας και Θεσσαλονίκης, στις υπόλοιπες περιπτώσεις (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., 134027/Ε2/2018):

- Όταν μία Δ.Ε. διαχειρίζεται μία μόνον Π.Μ., τότε αυτή ταυτίζεται με τα χωρικά όρια του νομού της (π.χ. Δ.Ε. Καρδίτσας, Καστοριάς, Κιλκίς, κ.ο.κ.).
- Όταν η Δ.Ε. διαχειρίζεται περισσότερες από μία Π.Μ., τότε η κάθε μία από αυτές εσωκλείει σχολικές μονάδες ενός ή περισσότερων προκαθορισμένων δήμων, του νομού όπου εδρεύει (όπως λ.χ. στις Δ.Ε. Δωδεκανήσου, Έβρου, Μαγνησίας, κ.λ.).

Ειδικές είναι οι περιπτώσεις των Δ.Ε. Α΄/Β΄/Γ΄/Δ΄ Αθήνας, Ανατολικής/Δυτικής Αττικής, Ανατολικής/Δυτικής Θεσσαλονίκης, που όλες διαχειρίζονται περισσότερες από μία Π.Μ. (που εσωκλείουν σχολικές μονάδες περισσότερων του ενός δήμων), αλλά καμία εξ αυτών των Δ.Ε. δεν καλύπτει μονάχη το σύνολο των χωρικών ορίων του νομού όπου εδρεύει (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., 134027/Ε2/2018).

Οι 'ομάδες σχολείων' είναι υποσύνολα των Π.Μ., που καθορίζονται από τα τοπικά Υπηρεσιακά Συμβούλια των Δ.Ε. βάσει ορισμένων κριτηρίων που θεσπίζει ο νόμος, ή/και μπορούν να θέτουν τα ίδια τα Υπηρεσιακά Συμβούλια (π.δ.50/1996, αρθ.5). Το σύνηθες είναι οι Π.Μ. να εσωκλείουν περισσότερες από μία ομάδες σχολείων, κάποιες από τις οποίες χαρακτηρίζονται μεταξύ τους ως 'όμορες' (γεινιάζουσες), και κάποιες ως 'μη-όμορες' (π.δ.50/1996, αρθ.5[2], κατόπιν προσθήκης με το αρθ.5 του π.δ.100/1997). Ο ορισμός των ομάδων σχολείων μπορεί να τροποποιείται, να ανανεώνεται, να επικαιροποιείται, καθώς λ.χ. σχολικές μονάδες είναι δυνατό να ιδρύονται, να συγχωνεύονται, να καταργούνται, κ.ο.κ. Επίσης, είναι δυνατό να συγχωνευτούν ομάδες σχολείων ή να διαιρεθούν περαιτέρω. Στην πράξη, στην περίπτωση που μία σχολική μονάδα μετακινείται από μία ομάδα σχολείων σε μία άλλη ομάδα σχολείων, οι εκπαιδευτικοί της ανήκουν πλέον στη νέα ομάδα σχολείων όπου υπάγεται η σχολική μονάδα, ακολουθώντας το πνεύμα το νομοθέτη που ορίζει ότι το ίδιο συμβαίνει και όταν μία σχολική μονάδα μετακινείται από μία περιοχή μετάθεσης σε μία άλλη, αλλάζοντας κατά συνέπεια περιοχή μετάθεσης και οι εκπαιδευτικοί της (π.δ.50/1996, αρθ.5[3], κατόπιν προσθήκης με το αρθ.5 του π.δ.100/1997). Στις ειδικές εξαιρέσεις (βασικά νήσων) όπου μία Π.Μ. εσωκλείει μία μόνο ομάδα σχολείων με την οποία και ταυτίζεται, τα οργανικά κενά της μοναδικής ομάδας σχολείων είναι εκείνα που δηλώνονται ως οργανικά κενά της Π.Μ. Αν όμως σε μία Π.Μ. ανήκουν περισσότερες από μία ομάδες σχολείων (Α΄, Β΄, Γ΄, κ.ο.κ. ομάδες σχολείων), τότε τα οργανικά κενά δηλώνονται αθροιστικά για την Π.Μ.

Έτσι, αν σε έναν ορισμένο κλάδο εκπαιδευτικών (π.χ. ΠΕ06-Αγγλικής Φιλολογίας):

- στην Α΄ ομάδα σχολείων υπάρχει 1 'οργανικό κενό' (που σημαίνει: 12 τουλάχιστον ακάλυπτες διδακτικές ώρες μαθημάτων α΄ (=πρώτης) ανάθεσης του κλάδου, αθροιστικά από τα διάφορα σχολεία που εσωκλείει η ομάδα),
- ενώ στη Β΄ ομάδα καταγράφεται 1 'οργανικό πλεόνασμα' (που σημαίνει: 12 διδακτικές ώρες διαθέσιμου εκπαιδευτικού προσωπικού περισσότερες από εκείνες που απαιτούνται αθροιστικά για την πλήρη κάλυψη των διδακτικών αναγκών των σχολείων της ομάδας, όσον αφορά τα μαθήματα α΄ ανάθεσης ενός ορισμένου κλάδου),
- και στην ομάδα Γ΄ η κατάσταση είναι ισορροπημένη (χωρίς 'οργανικό κενό', ή 'οργανικό πλεόνασμα'),

τότε το οργανικό κενό της Α΄ ομάδας σχολείων και το οργανικό πλεόνασμα της Β΄ ομάδας αλληλοαναιρούνται (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., 19644/Ε2/23-02-2024). Συνεπώς, στην Π.Μ. αυτών των τριών ομάδων σχολείων δεν διαπιστώνεται στο συγκεκριμένο κλάδο/ειδικότητα εκπαιδευτικών, ΠΕ06 για το

Τεύχος 5, Αρ. 1.

παράδειγμα, ούτε οργανικό έλλειμμα, ούτε οργανικό πλεόνασμα, για τις διαδικασίες των μεταθέσεων, μετατάξεων ή διορισμών που έπονται (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., 19644/Ε2/23-02-2024).

Υπογραμμίζεται ότι, εκ των ανωτέρω πρέπει να έχει γίνει σαφές ότι ο υπολογισμός των Οργ.Κ-Π. γίνεται αποκλειστικά με κριτήριο τις «α' αναθέσεις» ανά κλάδο/ειδικότητα (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., 84582/Δ2/20-06-2013, 137644/Ε1/03-09-2015), έτσι ώστε να είναι σαφής η διάκριση του ορισμού του υπολογισμού τους, από τις επίσης υπάρχουσες «β' και γ' αναθέσεις» ανά κλάδο/ειδικότητα των εκπαιδευτικών. Επισημαίνεται ακόμη ότι, σύμφωνα με την εγκύκλιο 19644/Ε2/23-02-2024 του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. (και των αντίστοιχων προηγούμενων της), η μετατροπή σε 'πλήθος ατόμων', των ωρών των Οργ.Κ-Π. εκπαιδευτικού προσωπικού ανά κλάδο ορίζεται να γίνεται σε κάθε επιμέρους ομάδα σχολείων ξεχωριστά. Διευκρινίζεται ότι, στον υπολογισμό Οργ.Κ-Π. ανά ομάδα σχολείων αγνοούνται μεγέθη κάτω των 12 ωρών (δηλαδή αγνοούνται ελλείμματα ωρών διδασκαλίας αντικειμένων α' ανάθεσης ορισμένου κλάδου μέχρι και -11 ώρες, και αντίστοιχα πλεονάσματα μέχρι και +11 ώρες). Τελικώς, τα Οργ.Κ-Π. των ομάδων σχολείων συναθροίζονται ανά Π.Μ., και μάλιστα όχι σε ώρες, αλλά σε πλήθος ατόμων (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., 19644/Ε2/23-02-2024). Ωστόσο, αν μία Δ.Ε. εποπτεύει περισσότερες από μία Π.Μ., τότε τα Οργ.Κ-Π. δεν συναθροίζονται μεταξύ των Π.Μ., αλλά παραμένουν ανεξάρτητα για την κάθε περιοχή. Αν δηλαδή μία Δ.Ε. εποπτεύει τις Π.Μ. 'Χ' και 'Ψ', και στην 'Χ' υπάρχει 1 οργανικό κενό ορισμένου κλάδου, ενώ στην 'Ψ' υπάρχει 1 αντίστοιχο οργανικό πλεόνασμα, τότε αυτά δεν συναθροίζονται μεταξύ τους και πρέπει να δηλωθούν από τις Δ.Ε. στο Υπουργείο Παιδείας ως έχουν για τη διενέργεια των επόμενων διαδικασιών.

Μεταθέσεις τύπου "από περιοχή σε περιοχή"

Το Υπουργείο Παιδείας έχει την ευθύνη και την ευχέρεια, αν υπάρχει εκπαιδευτικός που επιθυμεί να μετατεθεί εκεί όπου υφίσταται οργανικό κενό της ειδικότητας του/της, να τον/την μεταθέσει στην περιοχή που έχει επιλέξει. Αν ο/η εκπαιδευτικός αυτός/η προέρχεται από Π.Μ. όπου στον κλάδο του/της (το 'ειδικότητά', από εδώ κι έπειτά θα εννοείται, εκτός ειδικών αναφορών) υπάρχουν οργανικά πλεονάσματα, τότε ακόμη καλύτερα για τη δημοσιονομική πολιτική του Υπουργείου, καθώς μεταξύ των δύο διαφορετικών Π.Μ., απαλείφονται 'λογιστικώς' 1 οργανικό κενό και 1 οργανικό πλεόνασμα.

Ένα ηθικό δίλλημα αναδύεται όταν σε μία Π.Μ. υφίσταται κλαδικό οργανικό κενό, στο οποίο αιτείται να μετατεθεί εκπαιδευτικός προερχόμενος από Π.Μ. χωρίς αντίστοιχο κλαδικό οργανικό πλεόνασμα. Σε αυτήν την περίπτωση, τυχόν μετάθεσή του/της εκπαιδευτικού καλύπτει το οργανικό κενό της περιοχής προορισμού, αλλά παράγει οργανικό κενό στην περιοχή προέλευσης. Συνάγεται ότι, 1 οργανικό κενό υπήρχε, 1 συνεχίζει να υπάρχει, απλώς άλλαξε η Π.Μ. όπου υφίσταται πλέον το κλαδικό οργανικό κενό. Το ορθώς αναμενόμενο λοιπόν είναι το ΚΥΣΔΕ να ικανοποιήσει την αίτηση του/της εκπαιδευτικού, αφού δεν υπάρχει κανένας λόγος να παραμένει 'όμηρος/η' σε μία Π.Μ. από την οποία μπορεί να μετακινηθεί. Σε αυτό το σημείο το Υπουργείο Παιδείας:

- καλείται να καλύψει το νέο οργανικό κενό που προέκυψε, με κάποιον άλλον/η εκπαιδευτικό που τυγχάνει να τον/την ενδιαφέρει, προερχόμενο/η από Π.Μ. με αντίστοιχο οργανικό κλαδικό πλεόνασμα, οπότε και εξαλείφονται ταυτόχρονα κενό και πλεόνασμα,

Τεύχος 5, Αρ. 1.

- ειδάλλως μπορεί να εισέλθει στη διαδικασία να ικανοποιήσει άλλον/η εκπαιδευτικό που τυγχάνει να θέλει να μετακινηθεί σε αυτό από άλλη ισορροπημένη αριθμητικά Π.Μ., με αποτέλεσμα το οργανικό κενό να μεταφερθεί εκ νέου σε κάποια άλλη Π.Μ.

Στην όλη διαδικασία, όλοι οι ενδιαφερόμενοι εκπαιδευτικοί πρέπει να συμμετέχουν συγκρινόμενοι μεταξύ τους με όμοιους όρους (μόρια μετάθεσης), ανεξαρτήτως του αν η περιοχή προέλευσής τους εμφανίζει οργανικά ελλείμματα ή πλεονάσματα, καθώς μετακινούμενοι όλοι καλύπτουν κάποιο οργανικό έλλειμμα. Στην ολοκλήρωση της περιγραφόμενης διαδικασίας υπάρχουν δύο καταλήξεις:

- στην πρώτη, το οργανικό κενό έχει εξαλειφθεί από τις μετακινήσεις που συμβαίνουν σε πανελλήνιο επίπεδο μέσω των γενικών μεταθέσεων,
- ενώ στην δεύτερη, το οργανικό κενό συνεχίζει να υφίσταται αλλά έχει καταλήξει σε διαφορετική Π.Μ. από εκείνη στην οποία ξεκίνησε την πορεία του, οπότε αναγκαστικά θα απασχολήσει τις εσωτερικές διαδικασίες που έπονται στη Δ.Ε. απόληξης.

Μετάθεση από μία σε άλλη περιοχή, όταν στην περιοχή προορισμού υπάρχει κλαδικό οργανικό πλεόνασμα, δεν δικαιολογείται, αν και στην πράξη καταγράφονται τέτοιου είδους μεταθέσεις από τις αποφάσεις που εκδίδονται από τις πολιτικές ηγεσίες του Υπουργείου Παιδείας, παρά την αρχικώς ζητούμενη από το Υπουργείο αυστηρότητα στους υπολογισμούς από τις Δ.Ε. Ωστόσο, αν για οποιοδήποτε λόγο (π.χ. εξαιτίας μακροχρόνιων αδειών εκπαιδευτικού προσωπικού) προκύψουν στην πράξη 'λειτουργικά κενά' (όχι 'οργανικά') σε μία πλεονασματική σε ορισμένο κλάδο Π.Μ., τότε η προβλεπόμενη διαδικασία είναι άλλη από αυτή των μεταθέσεων και πιο συγκεκριμένα εκείνη των 'αποσπάσεων εκπαιδευτικών από περιοχή σε περιοχή'. Οι 'αποσπάσεις' όμως, είναι μία διαδικασία που αφορά αποκλειστικά την 'κάλυψη λειτουργικών κενών' και κανονικά πρέπει να έπεται της διαδικασίας των διορισμών (κάτι που στην πράξη, ως προς τη χρονική σειρά των διαδικασιών, δεν τηρείται από το Υπουργείο προκαλώντας στρεβλώσεις), οπότε η διενέργεια των αποσπάσεων εκ των πραγμάτων βρίσκεται εκτός του περιορισμένου πλαισίου αυτού του άρθρου.

Οργανικότητα στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης, οργανική θέση σε σχολική μονάδα, βελτίωση θέσης, οριστική τοποθέτηση

Κάθε διορισμένος εκπαιδευτικός Δ.Ε. κατέχει οργανική θέση στη δημόσια εκπαίδευση. Σύμφωνα με τη χρησιμοποιούμενη ορολογία, όλοι οι νεοδιόριστοι, οι μεταταγμένοι και οι μετατιθέμενοι σε μία Π.Μ. εκπαιδευτικοί, μέχρι να αποκτήσουν οργανική θέση σε σχολική μονάδα, *τίθενται και ανήκουν οργανικά στη διάθεση του οικείου ΠΥΣΔΕ'*, που σημαίνει ότι ανήκουν οργανικά σε μία συγκεκριμένη Δ.Ε. (=οργανικότητα στη Δ.Ε.) Για να λάβει εκπαιδευτικός οργανική θέση σε σχολείο πρέπει να υπάρχουν σε αυτό 12 τουλάχιστον ακάλυπτες ώρες διδακτικών αντικειμένων α' ανάθεσης του κλάδου του/της.

Κάθε νεοδιόριστος/η παραμένει υποχρεωτικά *'στη διάθεση του οικείου ΠΥΣΔΕ'* για ένα έτος, μέχρι να καταθέσει αίτηση για *'οριστική τοποθέτηση'* σε σχολική μονάδα, από το επερχόμενο έτος από εκείνο του διορισμού του/της. Οι μεταταγμένοι εκπαιδευτικοί ακολουθούν (εκτός ειδικής μνείας) πορεία όμοια με εκείνη των νεοδιόριστων, καθώς οι μετατάξεις γίνονται με χρονική καθυστέρηση κατόπιν της ολοκλήρωσης των διαδικασιών των εσωτερικών μεταθέσεων εντός των ΠΥΣΔΕ. Κάθε εκπαιδευτικός που περιέρχεται στη διάθεση ενός Π.Υ.Σ.Δ.Ε. λόγω μετάθεσης από περιοχή σε περιοχή, μπορεί να

© Επιθεώρηση Δημόσιας Διοίκησης, 2025

Κολοκοντές, Α. Δ. (2025). Οργανική Διαχείριση του Ανθρώπινου Εκπαιδευτικού Δυναμικού Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα: Λογική Κριτική-Παραμετρική Ανάλυση των Διατάξεων. 5(1), 41-63.

<https://www.lawjournals.unic.ac.cy/index.php/pareview>

Τεύχος 5, Αρ. 1.

καταθέτει αίτηση για *‘οριστική τοποθέτηση’* σε σχολική μονάδα, ευθύς αμέσως μετά την μετάθεση του, χωρίς να δεσμεύεται από οποιονδήποτε ανάλογο περιορισμό. Ομοίως και όλοι οι εναπομείναντες στη διάθεση του ΠΥΣΔΕ εκπαιδευτικοί, από προηγούμενα έτη, δηλαδή όσοι δεν έχουν καταφέρει να αποκτήσουν οργανική σε σχολική μονάδα. Οι *‘αιτήσεις οριστικής τοποθέτησης’* θεωρούνται είδος αιτήσεων μετάθεσης που συνεξετάζονται από κοινού με τις *‘αιτήσεις βελτίωσης θέσης’*, εντός του οικείου Π.Υ.Σ.Δ.Ε., αφού αποτελούν εσωτερική (τοπική) διαδικασία των Δ.Ε. Με το αίτημα για *‘οριστική τοποθέτηση’* ο/η ενδιαφερόμενος/η εκπαιδευτικός αιτείται να αποκτήσει οργανική θέση σε σχολείο (μετάθεση τύπου: *‘από τη διάθεση του οικείου ΠΥΣΔΕ σε κάποιο σχολείο’*), ενώ με το αίτημα για *‘βελτίωση θέσης’* ο/η ενδιαφερόμενος/η εκπαιδευτικός ζητά να αλλάξει σχολείο οργανικής θέσης (μετάθεση τύπου: *‘από σχολείο σε σχολείο’*). Αυτού του είδους οι μεταθέσεις πραγματοποιούνται όταν προηγουμένως έχουν ολοκληρωθεί:

- οι γενικές μεταθέσεις τύπου *‘από περιοχή σε περιοχή’* (γνωστές και ως *‘μεταθέσεις ΠΥΣΔΕ-ΠΥΣΔΕ’*),
- καθώς και η *‘διαδικασία ρύθμισης υπεραριθμιών’*.

Σημειώνεται ότι, στη διάθεση του Π.Υ.Σ.Δ.Ε. περιέρχονται και όσοι εκπαιδευτικοί μετατίθενται σε Π.Μ. γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, προερχόμενοι από μουσικά, καλλιτεχνικά και άλλα ειδικού τύπου σχολεία, παρότι γι’ αυτές τις μεταθέσεις δεν παρέχονται εκτεταμένες επεξηγήσεις στην παρούσα ανάλυση, καθώς τα ειδικά τούτα σχολεία έχουν την ιδιαιτερότητα να αποτελούν *«οιονεί περιοχές μετάθεσης εμβόλιμες εντός άλλων Π.Μ.»*. Για παράδειγμα, εντός της Π.Μ. του Π.Υ.Σ.Δ.Ε. Φλώρινας που καλύπτει όλο το νομό της Φλώρινας, *‘οιονεί περιοχή μετάθεσης’* αποτελεί το Μουσικό Γυμνάσιο με Λυκειακές Τάξεις Αμυνταίου (Φλώρινας). Αυτό σημαίνει ότι για να μετακινηθεί εκπαιδευτικός αυτού του σχολείου προς την Π.Μ. Φλώρινας, κι αντιστρόφως, απαιτείται μετάθεση μέσω του Κ.Υ.Σ.Δ.Ε. (κι όχι μέσω του Π.Υ.Σ.Δ.Ε.), και μόνον εφόσον καλύπτονται συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

Εκπαιδευτικοί που έχουν αποκτήσει οργανική θέση σε σχολείο (κατ’ επιλογή τους ή υποχρεωτικώς), ανήκουν πλέον σε μία ειδικότερη *‘ομάδα σχολείων’*, καλύπτουν πρώτα το ωράριό τους στη σχολική μονάδα της οργανικής τους θέσης και διατίθενται σε άλλα σχολεία για συμπλήρωση του εβδομαδιαίου υποχρεωτικού διδακτικού τους ωραρίου, μόνον εφόσον παραμένει τμήμα από αυτό ακάλυπτο, ξεκινώντας κατά προτεραιότητα από άλλες σχολικές μονάδες της ίδιας ομάδας σχολείων εφόσον το επιθυμούν, πριν από οποιαδήποτε άλλη πιο μακρινή μετακίνηση, κατ’ επιλογή ή όχι, σε όμορες και μη-όμορες ομάδες. Εκπαιδευτικοί που βρίσκονται στη διάθεση του Π.Υ.Σ.Δ.Ε. δύναται να κληθούν να παράσχουν τις υπηρεσίες τους, σε οποιαδήποτε σχολείο της Π.Μ. τους. Ένας/μία εκπαιδευτικός είναι πιθανό να φτάσει στο σημείο της συνταξιοδότησής του/της, χωρίς να αποκτήσει οργανική θέση σε σχολείο, ειδικά σε περιπτώσεις Π.Μ. με πλεονασματικούς κλάδους και με σχολεία μικρού μεγέθους (λ.χ. Γυμνάσια 3-9 τμημάτων) με μονώρα μαθήματα α’ ανάθεσης ανά τμήμα (π.χ. κλάδοι ΠΕ08, ΠΕ79.01).

Από το σύνολο των προεκτεθέντων λογικά καθίσταται αντιληπτό ότι:

- άλλο πράγμα είναι οι 12 ακάλυπτες ώρες διδακτικών αντικειμένων α’ ανάθεσης ορισμένου κλάδου μίας ομάδας σχολείων, όπου συναθροίζονται πλεονάσματα και ελλείμματα ωρών από όλα τα σχολεία της ομάδας, κι εντέλει αιτιολογούν οργανικό κενό μετάθεσης τύπου από περιοχή σε περιοχή, ή μετάταξης, ή διορισμού (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., 19644/Ε2/23-02-2024)

Τεύχος 5, Αρ. 1.

- κι άλλο πράγμα είναι οι 12 ακάλυπτες ώρες διδακτικών αντικειμένων α' ανάθεσης ορισμένου κλάδου σε ένα σχολείο, που δικαιολογούν οργανική θέση στο σχολείο (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., 84582/Δ2/20-06-2013), για 'ρύθμιση υπεραριθμίας', μετάθεση τύπου οριστικής τοποθέτησης ή βελτίωσης θέσης.

Σε κάθε περίπτωση, η σειρά με την οποία επιτελούνται οι εμπλεκόμενες μεταξύ τους διαδικασίες Οργ.Κ-Π., είναι:

- γενικές μεταθέσεις από περιοχή σε περιοχή
- αμοιβαίες μεταθέσεις (εμβόλιμη διαδικασία ανταλλαγής ωραρίων οργανικών θέσεων μεταξύ εκπαιδευτικών που πληρούν ορισμένα κριτήρια, η οποία δεν επηρεάζει τα οργανικά κενά και πλεονάσματα)
- ρύθμιση υπεραριθμιών
- ειδικές μεταθέσεις τύπου βελτίωσης θέσης και οριστικής τοποθέτησης (στις οποίες συμμετέχουν και οι μετατιθέμενοι από περιοχή σε περιοχή)
- μετατάξεις
- διορισμοί

Η πιο περίπλοκη και δυσνόητη διαδικασία από τις ανωτέρω είναι η 'διαπίστωση και ρύθμιση των υπεραριθμιών', που είναι καθοριστική για την μετέπειτα επιτέλεση των εσωτερικών ανά Δ.Ε. μεταθέσεων τύπου οριστικής τοποθέτησης ή βελτίωσης θέσης, και που επεξηγείται στην παράγραφο που ακολουθεί.

Υπεραριθμίες και οργανικά πλεονάσματα

Για να γίνει κατανοητή η έννοια της υπεραριθμίας και η διάκρισή της από το οργανικό πλεόνασμα, η ανάλυση πρέπει να ξεκινήσει από την επιβεβαίωση κατανόησης των πιο απλών εννοιών. Το επόμενο παράδειγμα επιδιώκει να επιτελέσει αυτό το σκοπό.

Έστω ότι η σχολική μονάδα 'Κ' εντάσσεται στην 'ομάδα σχολείων 1' και εκεί υπάρχει ένα οργανικό κενό ορισμένου κλάδου, λ.χ. ΠΕ02-Φιλολόγων, της τάξης των 20 ωρών. Το κενό αυτό έχει μία ιδιαιτερότητα που είναι ότι δεν έχει προκύψει απλώς ως αθροιστικό αποτέλεσμα μεταξύ ελλειμματικών και πλεονασματικών ωρών ορισμένου κλάδου, από όλα τα σχολεία της 'ομάδας 1', αλλά τυγχάνει να ταυτοποιείται σε συγκεκριμένο σχολείο. Δηλαδή, αποτελεί ταυτόχρονα:

- οργανικό κενό ομάδας σχολείων
- και οργανικό κενό σχολικής μονάδας.

Αν το κενό της 'ομάδας σχολείων 1' δεν ισοσταθμιστεί από ένα αντίστοιχο πλεόνασμα (12 μέχρι 20 ωρών, αλλά ακόμη και 12 ωρών) στην 'ομάδα σχολείων 2' που επίσης ανήκει στην ίδια Π.Μ., τότε καταλήγει να δηλωθεί ως οργανικό κενό για την Π.Μ. που συγκροτούν οι δύο αυτές ομάδες σχολείων.

Βάσει της σειράς των διαδικασιών, η ύπαρξη αυτού του οργανικού κενού λειτουργεί ως 'εισιτήριο μετάθεσης' από περιοχή σε περιοχή (ΠΥΣΔΕ-ΠΥΣΔΕ), χωρίς όμως τούτο να σημαίνει ότι ο/η μετατιθέμενος/η τοποθετείται αυτόματα στην κενή οργανική θέση της σχολικής μονάδας 'Κ'. Αντ' αυτού, τίθεται 'στη διάθεση του οικείου Π.Υ.Σ.Δ.Ε', καθώς σύμφωνα με το σκεπτικό του νομοθέτη θεωρείται ότι έχει ήδη εξυπηρετηθεί ως προς τη βασική του/της επιδίωξη, που είναι να βρεθεί χωρικά εγγύτερα στα προσωπικά του/της συμφέροντα. Αυτό συμβαίνει επειδή είναι πολύ πιθανό, από προηγούμενα έτη, να υπάρχουν εντός της ίδιας Π.Μ. και κάποιοι άλλοι/ες εκπαιδευτικοί που επίσης να τους ενδιαφέρει η συγκεκριμένη θέση, συντρέχοντας γι' αυτούς ιδιαίτεροι λόγοι ώστε να την

© Επιθεώρηση Δημόσιας Διοίκησης, 2025

Κολοκοντές, Α. Δ. (2025). Οργανική Διαχείριση του Ανθρωπίνου Εκπαιδευτικού Δυναμικού Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα: Λογική Κριτική-Παραμετρική Ανάλυση των Διατάξεων. 5(1), 41-63.

<https://www.lawjournals.unic.ac.cy/index.php/pareview>

Τεύχος 5, Αρ. 1.

κατοχυρώσουν κατά προτεραιότητα λ.χ. επειδή έχουν χαρακτηριστεί υπεράριθμοι ή ανήκουν σε κάποια ειδική κατηγορία υγείας ή πολυτεχνίας. Αυτός είναι άλλωστε ο λόγος, που οι μεταθέσεις από περιοχή σε περιοχή για τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση εκτελούνται από μία σε άλλη Π.Μ., και όχι στοχοποιημένα σε κάποια σχολική μονάδα (όπως λ.χ. συμβαίνει στην περίπτωση των σχολείων μουσικής και καλλιτεχνικής παιδείας).

Μία ενδιαφέρουσα απορία που λογικά πρέπει να ανακύπτει σε αυτό το σημείο, σχετίζεται με το αν και πώς είναι δυνατό να υπάρχει υπεραριθμία σε έναν κλάδο, όπως τον ΠΕ02 του παραδείγματος, σε μία ομάδα σχολείων στην οποία δηλώθηκε οργανικό κενό. Για να επιλυθεί αυτή η απορία πρέπει να γίνει κατανοητό ότι:

- άλλο πράγμα είναι το οργανικό πλεόνασμα που θα αναιρούσε ένα οργανικό κενό ως αντίθετο μέγεθος και έννοια (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., 19644/Ε2/23-02-2024), κι άλλο πράγμα είναι η υπεραριθμία και ως έννοια και ως μέγεθος (π.δ.50/1996, αρθ.14),
- με αποτέλεσμα η ύπαρξη υπεραριθμίας να μην αναιρεί την ύπαρξη οργανικού κενού, οπότε να καθίσταται δυνατή η συνύπαρξή τους.

Έστω λοιπόν ότι στην 'ομάδα σχολείων 1', η σχολική μονάδα 'Κ' έχει οργανικό κενό 20 διδακτικών ωρών στον κλάδο ΠΕ02-φιλολόγων, η 'Λ' έχει πλεόνασμα διδακτικού προσωπικού ΠΕ02 κατά 20 ώρες, η 'Μ' έχει 10 ώρες έλλειμμα και το ίδιο και η 'Ν'. Κατά συνέπεια, συνολικά συνυπάρχουν 40 ακάλυπτες ώρες διδακτικών αντικειμένων α' αναθέσεων του κλάδου ΠΕ02 (σχολεία 'Κ', 'Μ', 'Ν'), με 20 ώρες πλεόνασμα (σχολείο 'Λ'). Συναθροίζοντας, προκύπτει έλλειμμα 20 διδακτικών ωρών, που αντιστοιχεί σε 1 οργανικό κενό ($12 < 20 < 32$) στην 'ομάδα 1', εφόσον το άθροισμα των ωρών είναι μεγαλύτερο του 12 ($12 < 20$), και ταυτόχρονα μικρότερο του 32 ($20 + 12 & 20 < 32$) που είναι το οριακό μέγεθος για την παραγωγή και 2ου οργανικού κενού. Δηλαδή, το ελάχιστο μέγεθος για την ύπαρξη οργανικού κενού είναι οι 12 ακάλυπτες διδακτικές ώρες αντικειμένων α' ανάθεσης ορισμένου κλάδου εντός μίας 'ομάδας σχολείων', το μέγιστο μέγεθος είναι οι 20 ώρες, και κατά συνέπεια λ.χ. οι 31 ώρες αντιστοιχούν σε 1 οργανικό κενό ($20 + 11$), ενώ οι 32 ώρες αντιστοιχούν σε 2 οργανικά κενά ($20 + 12$). Ταυτόχρονα όμως, στο χρησιμοποιούμενο παράδειγμα, καταγράφεται στον κλάδο ΠΕ02 και 1 υπεραριθμία στο σχολείο 'Λ', όπου διαπιστώνεται ύπαρξη εκπαιδευτικού με οργανική θέση χωρίς να του αντιστοιχίζονται 12 τουλάχιστον ώρες μαθημάτων α' ανάθεσης, επειδή π.χ. μειώθηκαν οι μαθητές και τα τμήματα της σχολικής μονάδας.

'Υπεράριθμος', ονομάζεται ο/η εκπαιδευτικός που δεν καλύπτει 12 ώρες διδακτικών αντικειμένων α' ανάθεσης του κλάδου του/της, στο σχολείο της οργανικής του/της θέσης (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., 84582/Δ2/20-06-2013). Ο/Η υπεράριθμος/η εκπαιδευτικός δεν έχει απωλέσει την οργανική του/της θέση από τη σχολική μονάδα όπου υπάγεται, απλώς έχει περιέλθει στη δυσχερή κατάσταση να μην του/της αντιστοιχίζεται ένα ελάχιστο μέγεθος 12 ωρών με μαθήματα α' ανάθεσης στη συγκεκριμένη χρονική συγκυρία (σχολικό έτος). Αυτό στην πράξη, στην καλύτερη περίπτωση μεταφράζεται ότι ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να συμπληρώσει στο σχολείο της οργανικής του/της τοποθέτησης, το υπόλοιπο του ωραρίου του/της με μαθήματα β' ή/και γ' ανάθεσης, ακόμη και με μαθήματα 2ης κατεχόμενης ειδικότητας (σε α' και β' ανάθεση), υπό την προϋπόθεση ότι τα διδακτικά τούτα αντικείμενα περισσεύουν από τους εκπαιδευτικούς του σχολείου που δικαιούνται να τα διδάξουν με α' ανάθεση (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., 84582/Δ2/20-06-2013). Στη χειρότερη περίπτωση, ο/η υπεράριθμος/η εκπαιδευτικός κατέχει πλέον μία προβληματική 'κενού περιεχομένου' οργανική θέση, καθώς είναι υποχρεωμένος/η

Τεύχος 5, Αρ. 1.

να συμπληρώσει το ελλιπές εβδομαδιαίο υποχρεωτικό διδακτικό του/της ωράριο σε άλλες σχολικές μονάδες, όσο ο αριθμός των μαθητών/τριών και των τμημάτων του σχολείου της οργανικής του/της τοποθέτησης δεν αυξάνει. Τίθεται λοιπόν το ζήτημα πως αντιμετωπίζεται (ρυθμίζεται) η υπεραριθμία, αν ο/η εκπαιδευτικός κρίνει ότι γι' αυτόν/ήν η καλύτερη επιλογή είναι η εγκατάλειψη της 'ανεπαρκούς' πλέον οργανικής θέσης που κατέχει, προς εξεύρεση μίας νέας οργανικής θέσης σε άλλη σχολική μονάδα.

Ο/Η εκπαιδευτικός του σχολείου 'Α' μπορεί να πάψει να είναι υπεράριθμος/η, αν μετατεθεί (=τοποθετηθεί οργανικά) από το Π.Υ.Σ.Δ.Ε. στο οργανικό κενό της σχολικής μονάδας 'Κ', οπότε οι 20 ώρες πλεονάσματος του σχολείου 'Α' με τις 20 ώρες ελλείμματος του σχολείου 'Κ' απαλείφονται αναμεταξύ τους εντός της 'ομάδας σχολείων 1'. Κατά συνέπεια, το οργανικό κενό της σχολικής μονάδας 'Κ' και η υπεραριθμία της 'Α' αλληλοαναιρούνται.

Παραμένουν ωστόσο ακάλυπτες 10 διδακτικές ώρες του κλάδου ΠΕ02 σε καθένα από τα σχολεία 'Μ' και 'Ν', οι οποίες όμως δεν διαμορφώνουν οργανικές θέσεις σε τούτες τις σχολικές μονάδες, καθώς δεν αντιστοιχίζονται στο 'μαγικό αριθμό' των 12 ακάλυπτων ωρών αντικειμένων α' ανάθεσης ($10 < 12$). Παρόλα αυτά, αθροιστικά οι ακάλυπτες διδακτικές ώρες των σχολείων 'Μ' και 'Ν' για τον προκείμενο κλάδο είναι 20 ($12 < 20 < 32$), που σημαίνει 1 οργανικό έλλειμμα στη 'ομάδα σχολείων 1'. Όποιος/α λοιπόν εκπαιδευτικός λάβει μετάθεση τύπου 'από περιοχή σε περιοχή' ή διοριστεί στην προκείμενη Π.Μ., υπό την προϋπόθεση ότι δεν σημειώνονται άλλες εσωτερικές μετακινήσεις και μεταβολές στην 'ομάδα σχολείων 1' και στην ευρύτερη Π.Μ. της, ενδέχεται να τοποθετηθεί 'προσωρινά' (όχι 'οργανικά') στη σχολική μονάδα 'Μ' (για 10 ώρες) και να κληθεί να συμπληρώνει ωράριο στο σχολείο 'Ν' (για ακόμη 10 ώρες). Επιπλέον, αν ο/η εν λόγω εκπαιδευτικός έχει εβδομαδιαίο υποχρεωτικό διδακτικό ωράριο μεγαλύτερο από 20 ώρες (21 ή 23), τότε ορίζεται ότι πρέπει να διατεθεί και σε τρίτη σχολική μονάδα της ίδιας ή/και άλλης ομάδας σχολείων προκειμένου να καλύψει πλήρως το ωράριό του/της.

Γίνεται λοιπόν φανερό ότι, οι υπεραριθμίες ως έννοια δεν συνδέονται με τις ομάδες σχολείων και τις Π.Μ. όπως συμβαίνει με τα οργανικά κενά και πλεονάσματα, αλλά αποκλειστικά με τις μεμονωμένες σχολικές μονάδες. Μία ακόμη διαφορά, η οποία υφίσταται μεταξύ της έννοιας του 'οργανικού πλεονάσματος' κι εκείνης της 'υπεραριθμίας' είναι ότι παρόλο που το οργανικό πλεόνασμα ορίζεται στις 12 υπολειπόμενες διδακτικές ώρες για κάθε εκπαιδευτικό ανεξαρτήτως του ωραρίου του/της (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., 19644/Ε2/23-02-2024), η υπεραριθμία αντιθέτως δεν αντιστοιχίζεται σε μία συγκεκριμένη αριθμητική τιμή υπολοίπου διδακτικού ωραρίου (λ.χ. 7, 9 ή 11 ώρες), καθώς επηρεάζεται από το διδακτικό ωράριο του/της εμπλεκόμενου/ης εκπαιδευτικού (18, 20, 21 ή 23 ώρες). Έτσι, αν λ.χ. εκπαιδευτικός με διδακτικό ωράριο 18 ώρες κριθεί υπεράριθμος/η, τότε αυτό σημαίνει ότι στην καλύτερη περίπτωση καλύπτει στην οργανική του/της θέση 11 διδακτικές ώρες (< 12), έχοντας ακάλυπτο διδακτικό ωράριο τουλάχιστον 7 ώρες (< 12), που υποδεικνύει υπεραριθμία στη σχολική μονάδα χωρίς κάποια αντίστοιχη υπόνοια οργανικού πλεονάσματος στην ομάδα σχολείων όπου αυτή ανήκει. Αν ο/η υπεράριθμος/η εκπαιδευτικός του παραδείγματος είχε διδακτικό ωράριο 20 ώρες, τότε στο παράδειγμα προκύπτει υπόλοιπο ωραρίου τουλάχιστον 9 ώρες (< 12), που επίσης οδηγεί στο ίδιο ακριβώς συμπέρασμα.

Από την άλλη, αν εκπαιδευτικός με 23 ώρες διδακτικό ωράριο καλύπτει στη σχολική μονάδα της οργανικής του θέσης 12 διδακτικές ώρες με μαθήματα α' ανάθεσης, κι έχει υπόλοιπο ωραρίου 11

© Επιθεώρηση Δημόσιας Διοίκησης, 2025

Κολοκοντές, Α. Δ. (2025). Οργανική Διαχείριση του Ανθρώπινου Εκπαιδευτικού Δυναμικού Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα: Λογική Κριτική-Παραμετρική Ανάλυση των Διατάξεων. 5(1), 41-63.

<https://www.lawjournals.unic.ac.cy/index.php/pareview>

Τεύχος 5, Αρ. 1.

διδασκτικές ώρες, τότε ούτε χαρακτηρίζεται υπεράριθμος/η, ούτε προκύπτει ζήτημα για οργανικό πλεόνασμα αν κι εφόσον στις υπόλοιπες σχολικές μονάδες της προκείμενης ομάδας σχολείων δεν υπάρχουν άλλες πλεονάζουσες ώρες. Ωστόσο, λογικά πρέπει να προκαλεί εντύπωση στον αναγνώστη ότι βάσει των ορισμών των εννοιών, ο/η εκπαιδευτικός που έχει διδακτικό ωράριο 23 ώρες δεν χαρακτηρίζεται υπεράριθμος/η έχοντας 11 διδακτικές ώρες υπόλοιπο ωραρίου, παρότι οι εκπαιδευτικοί των προηγούμενων παραδειγμάτων που είχαν διδακτικό ωράριο 20 και 18 ώρες κρίθηκαν υπεράριθμοι έχοντας υπόλοιπο ωραρίου μόλις 9 ή 7 ώρες αντιστοίχως. Αυτό συμβαίνει ακριβώς επειδή η υπεραριθμία είναι μία έννοια στην οποία επιδρά και το μέγεθος του εβδομαδιαίου υποχρεωτικού διδακτικού ωραρίου του/της εκπαιδευτικού, οπότε δημιουργούνται ακόμη πιο εύκολα παρανοήσεις και συγχύσεις.

Θα μπορούσε λοιπόν εύλογα κάποιος/α να αναρωτηθεί, αν υπάρχει ή όχι περίπτωση, μία υπεραριθμία να είναι ταυτόχρονα και οργανικό πλεόνασμα. Η απάντηση είναι ότι δεν απορρίπτεται αυτό το ενδεχόμενο, αλλά είναι τυχαίο. Για παράδειγμα, έστω ότι σε εκπαιδευτικό με ωράριο 18 ώρες, του ανατίθενται με α' ανάθεση στο σχολείο της οργανικής του/της τοποθέτησης διδακτικά αντικείμενα 6 ή/και λιγότερων ωρών. Ειδικά σε αυτή την περίπτωση υπολείπονται για τη συμπλήρωση του ωραρίου του/της εκπαιδευτικού, τουλάχιστον 12 ώρες. Οπότε, τυγχάνει ο/η εκπαιδευτικός να χαρακτηρίζεται υπεράριθμος/η ($6 < 12$), και ταυτόχρονα στην περίπτωση που υπάρχει ισορροπία στις ώρες του κλάδου στα υπόλοιπα σχολεία της προκείμενης ομάδας, τότε παράγεται και 1 οργανικό πλεόνασμα γι' αυτήν την ομάδα σχολείων (≥ 12), το οποίο μπορεί να οδηγήσει ή όχι σε οργανικό πλεόνασμα στην Π.Μ. κατά τον τρόπο που έχει επισημανθεί στις προηγούμενες ενότητες.

Κατόπιν της αποσαφήνισης των εννοιών, επί της διαδικασίας, χρονικά αμέσως μετά από τις μεταθέσεις τύπου 'από περιοχή σε περιοχή', ξεκινά ένα χρονικό διάστημα 15 ημερών, για συνεξέταση αιτήσεων εκπαιδευτικών που πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για 'αμοιβαία μετάθεση' από σχολείο σε σχολείο, της ίδιας ή/και άλλης Π.Μ. (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., 114650/Ε2/12-10-2023). Εντός του χρονικού αυτού διαστήματος, οι Δ.Ε. ήδη εισέρχονται στην πρώτη φάση του επόμενου σταδίου της όλης διαδικασίας των μεταθέσεων-μετατάξεων-διορισμών, προετοιμάζοντας τη ρύθμιση των υπεραριθμιών, που προηγείται από τις εντός Π.Υ.Σ.Δ.Ε. μεταθέσεις τύπου βελτίωσης θέσης και οριστικής τοποθέτησης.

Το πρώτο βήμα είναι η συνεδρίαση του Π.Υ.Σ.Δ.Ε. για να επιβεβαιωθούν αρχικώς αριθμητικά τα οργανικά κενά ανά κλάδο και ανά σχολείο, καθώς και οι τυχόν υπεραριθμίες του/της/των τελευταίου/ας/ων τοποθετηθέντος/θείσας/θέντων εκπαιδευτικού/ών στον κάθε κλάδο της σχολικής μονάδας. Στη συνέχεια, ξεκινά η διαδικασία για τον ονομαστικό προσδιορισμό των οργανικά υπεράριθμων εκπαιδευτικών (π.δ.50/1996, αρθ.14). Σε κάθε σχολείο όπου διαπιστώνεται υπεραριθμία (π.δ.50/1996, αρθ.14[3α]): «καλούνται όλοι οι εκπαιδευτικοί του ιδίου κλάδου ή ειδικότητας που ανήκουν οργανικά στο σχολείο όπου διαπιστώθηκε υπεραριθμία, να δηλώσουν εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών αν επιθυμούν ή όχι να κριθούν ως υπεράριθμοι», καταθέτοντας θετική (=επιθυμώ) ή αρνητική (=δεν επιθυμώ) δήλωση υπεραριθμίας.

Ο νόμος ορίζει:

Τεύχος 5, Αρ. 1.

«Από όσους εκπαιδευτικούς επιθυμούν να κριθούν ως υπεράριθμοι, χαρακτηρίζονται υπεράριθμοι εκείνοι που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο αριθμό μονάδων μετάθεσης σύμφωνα με το άρθρο 16 αυτού του Π.Δ.» (π.δ.50/1996, αρθ.14[3β(ι)]),

ενώ,

«από όσους εκπαιδευτικούς δεν επιθυμούν να κριθούν ως υπεράριθμοι, χαρακτηρίζονται ως υπεράριθμοι εκείνοι που τοποθετήθηκαν οργανικά τελευταίοι στη σχολική μονάδα ... σε περίπτωση ταυτόχρονης τοποθέτησης υπεράριθμοι χαρακτηρίζονται οι εκπαιδευτικοί που συγκεντρώνουν το μικρότερο αριθμό μονάδων μετάθεσης σύμφωνα με το αρθ. 16 αυτού του Π.Δ.» (π.δ.50/1996, αρθ.14[3β(ι)]).

Οι εκπαιδευτικοί που δεν προβαίνουν σε δήλωση για το αν επιθυμούν ή όχι να χαρακτηριστούν ως υπεράριθμοι, στην πράξη θεωρείται ότι δεν το επιθυμούν, χωρίς αυτό βεβαίως να σημαίνει ότι δεν θα συμβεί αν κι εφόσον πρέπει. Σε κάθε περίπτωση, *‘ο/η τελευταίος/α τοποθετηθείς/θείσα’* εκπαιδευτικός στη σχολική μονάδα στον κλάδο όπου προκύπτει η υπεραριθμία, είναι ο/η εκπαιδευτικός που συγκεντρώνει τις περισσότερες πιθανότητες να χαρακτηριστεί υπεράριθμος/η, εκτός κι αν στην ίδια σχολική μονάδα υπάρχει εκπαιδευτικός του ίδιου κλάδου που δηλώνει ότι επιθυμεί εκείνος/η να βρεθεί σε αυτή τη θέση παρότι δεν είναι ο τελευταίος τοποθετηθείς στη σχολική μονάδα.

Ο λόγος που κάποιος/α μπορεί να επιθυμεί οικειοθελώς (με αίτησή του/της) να χαρακτηριστεί ονομαστικά υπεράριθμος (π.δ.50/1996, αρθ.14[3β]), είναι η προτεραιότητα που παρέχεται στους/στις υπεράριθμους εκπαιδευτικούς να κατοχυρώσουν εμβόλιμα κενές οργανικές θέσεις σχολείων, πριν ακόμη ξεκινήσει η διαδικασία των μεταθέσεων τύπου βελτίωσης θέσης ή οριστικής τοποθέτησης. Μπορεί λοιπόν κάποιος/α εκπαιδευτικός (π.χ. του κλάδου ΠΕ02-Φιλολόγων) να θελήσει να υποβάλλει αίτηση για να χαρακτηριστεί εκείνος/η υπεράριθμος/η έναντι του τελευταίου/ας τοποθετηθέντος/θείσας στη σχολική μονάδα, παρόλο που προστατεύεται από τη σειρά της οργανικής του/της τοποθέτησης (παλαιότητα), αξιοποιώντας ένα *‘παράθυρο προτεραιότητας’* που βρίσκεται στο νόμο, αυτό της θετικής δήλωσης υπεραριθμίας, μέσα σε έναν κλάδο όπου ο ανταγωνισμός είναι σαφώς πολύ μεγαλύτερος στο επίπεδο των μεταθέσεων για βελτίωση θέσης ή οριστική τοποθέτηση. Μεταξύ όσων δηλώνουν θετική πρόθεση να χαρακτηριστούν υπεράριθμοι, ξεκάθαρα τον χαρακτηρισμό λαμβάνει εκείνος/η που έχει τα περισσότερα μόρια μετάθεσης, όπως αναφέρεται στο σχετικό παράθεμα του νόμου ανωτέρω (π.δ.50/1996, αρθ.14[3β(ι)]).

Επιπλέον, η διοικητική εγκύκλιος 137644/Ε1/03-09-2015 ορίζει:

«Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του Π.Δ.50/1996, όπως συμπληρώθηκε από το άρθρο 12 του Π.Δ.100/97, προβλέπεται ότι στις περιπτώσεις ίδρυσης, κατάργησης, υποβιβασμού, διαίρεσης ή συγχώνευσης των σχολικών μονάδων ή άλλης αιτίας, κατά τις οποίες υφίσταται μείωση οργανικών θέσεων, οι εκπαιδευτικοί που υπηρετούν σε αυτές χαρακτηρίζονται ως οργανικά υπεράριθμοι. Ως τούτου προηγούνται έναντι όλων των υποψηφίων για τοποθέτηση».

Κι επίσης, το αρθ.14[6α] του π.δ.50/1996 ορίζει:

«Όταν η υπεραριθμία σε ένα σχολείο οφείλεται σε ίδρυση αντίστοιχου νέου σχολείου στη σχολική περιφέρειά του και στο οποίο μετακινούνται μαθητές του αρχικού σχολείου, οι υπεράριθμοι τοποθετούνται εφόσον το επιθυμούν κατά απόλυτη προτεραιότητα στο νέο σχολείο. Η τοποθέτηση γίνεται με βάση το σύνολο των μονάδων μετάθεσης».

Σε κάθε περίπτωση, οι διατάξεις αυτές επιχειρούν να *‘προστατεύσουν’* εκπαιδευτικούς που χαρακτηρίζονται υπεράριθμοι καθώς μειώνονται τα τμήματα της σχολικής μονάδας της οργανικής

Τεύχος 5, Αρ. 1.

τους τοποθέτησης, ειδικά εξαιτίας της ίδρυσης κάποιου νέου σχολείου που θα συμμετάσχει κι αυτό στον καταμερισμό των μαθητών/τριών της ίδιας περιοχής, εξασφαλίζοντας στους/στις εκπαιδευτικούς το δικαίωμα της κατά προτεραιότητας οργανικής τοποθέτησης στο νέο σχολείο. Η προτεραιότητα αυτή μπορεί να μην ενδιαφέρει το σύνολο όλων των εκπαιδευτικών της μονάδας προέλευσης, αλλά σίγουρα είναι ωφέλιμη για όσους ενδιαφέρονται για τη μεταφορά τους στη μονάδα προορισμού. Αντίστοιχη προτεραιότητα προβλέπεται και για τους εκπαιδευτικούς των σχολείων που καταργούνται ή συγχωνεύονται, πριν τις εντός ΠΥΣΔΕ μεταθέσεις τύπου βελτίωσης θέσης ή οριστικής τοποθέτησης.

Επιπροσθέτως, στο αρθ.14[6β], του π.δ.50/1996, όπως αντικαταστάθηκε από το αρθ.12 του π.δ.100/1997, ορίζεται ότι:

«Οι εκπαιδευτικοί που επιθυμούν να τοποθετηθούν σε κενές οργανικές θέσεις σχολείων της ίδιας ομάδας όπου ανήκει το σχολείο στο οποίο κρίθηκαν ως υπεράριθμοι, τοποθετούνται κατ' απόλυτη προτεραιότητα συγκρινόμενοι μόνο μεταξύ τους, με βάση το σύνολο των μονάδων μετάθεσης και τις δηλώσεις προτίμησής τους σε κενές οργανικές θέσεις σχολείων της ίδιας ομάδας και όπου αυτό δεν είναι δυνατόν σε κενές θέσεις όμορης ομάδας σχολείων της ίδιας περιοχής μετάθεσης».

Αποσαφηνίζεται δηλαδή ότι, οι υπεράριθμοι εκπαιδευτικοί μίας συγκεκριμένης ομάδας σχολείων απολαμβάνουν προτεραιότητα για την κατάληψη των οργανικών κενών των σχολικών της μονάδων, έναντι οποιουδήποτε άλλου/ης υπεράριθμου/ης εκπαιδευτικού άλλης ομάδας σχολείων. Στην περίπτωση που εντός της ίδιας ομάδας σχολείων υπάρχουν δύο ή/και περισσότεροι υπεράριθμοι εκπαιδευτικοί που ενδιαφέρονται για το ίδιο οργανικό κενό σχολικής μονάδας, τότε αυτό το καταλαμβάνει ο/η εκπαιδευτικός με τα περισσότερα μόρια μετάθεσης βάσει των μοριοδοτούμενων κριτηρίων που ορίζονται στο αρθ.16 του π.δ.50/1996. Από τη διατύπωση του νόμου προκύπτει επίσης ότι, υπεράριθμος/η εκπαιδευτικός μπορεί, υπό προϋποθέσεις, να διεκδικήσει κατάληψη οργανικού κενού σχολικής μονάδας μέχρι και σε όμορη ομάδα σχολείων, αλλά όχι σε μη-όμορη ομάδα. Η μετακίνηση εκπαιδευτικού σε μη-όμορη ομάδα σχολείων συντελείται αποκλειστικά μέσα από τη διαδικασία μεταθέσεων τύπου βελτίωσης θέσης. Το παράδειγμα που ακολουθεί διευκολύνει την κατανόηση των προεκτεθέντων.

Έστω ότι ένας/μία υπεράριθμος/η εκπαιδευτικός ορισμένου κλάδου της 'ομάδας σχολείων 1' όπου υπάρχει οργανικό κενό στη σχολική μονάδα 'Κ', δεν ενδιαφέρεται γι' αυτό το κενό επειδή τα προσωπικά του συμφέροντα βρίσκονται στην όμορη 'ομάδα σχολείων 2'. Ο/Η υπεράριθμος/η εκπαιδευτικός της 1ης ομάδας δεν εξαναγκάζεται να τοποθετηθεί στο οργανικό κενό του σχολείου που υπάρχει σε αυτήν, καθώς κατέχει ήδη οργανική θέση στο σχολείο όπου κρίνεται ως υπεράριθμος/η στην τρέχουσα συγκυρία (σχολικό έτος).

Έστω ακόμη, ότι ταυτόχρονα στην 'ομάδα σχολείων 2' έχει κριθεί κι εκεί ένας/μία εκπαιδευτικός του ίδιου κλάδου ως υπεράριθμος/η, αλλά δεν υπάρχουν στην 2η ομάδα οργανικά κενά αυτού του κλάδου σε κανένα σχολείο και ο/η υπεράριθμος εκπαιδευτικός ενδιαφέρεται να διεκδικήσει το οργανικό κενό της σχολικής μονάδας 'Κ' της όμορης 1ης ομάδας. Τότε, επειδή το οργανικό αυτό κενό δεν ενδιαφέρει τον/την υπεράριθμο/η εκπαιδευτικό της 1ης ομάδας, δικαιούται να το κατοχυρώσει ο/η υπεράριθμος/η εκπαιδευτικός της όμορης 2ης ομάδας, οπότε παύει να είναι υπεράριθμος/η, έχει αποκτήσει νέα οργανική θέση και έχει μεταφερθεί σε νέα ομάδα σχολείων, την 'ομάδα 1'. Την ίδια στιγμή ο/η υπεράριθμος/η εκπαιδευτικός της 1ης ομάδας παραμένει υπεράριθμος στην οργανική του θέση.

Τεύχος 5, Αρ. 1.

Ωστόσο, αν στο συγκεκριμένο κλάδο υπήρχε τουλάχιστον από 1 κενή οργανική θέση ταυτόχρονα στην 1η και στη 2η ομάδα σχολείων, τότε ο/η υπεράριθμος/η εκπαιδευτικός της 'ομάδας σχολείων 2' δεν θα μπορούσε να διεκδικήσει το οργανικό κενό της 1ης ομάδας, επειδή υφίσταται ταυτόχρονα ακάλυπτο οργανικό κενό σε σχολείο της ομάδας στην οποία ανήκει. Απαραίτητες λοιπόν προϋπόθετες που πρέπει να συντρέχουν για να μετακινηθεί ένας/μία υπεράριθμος/η εκπαιδευτικός από μία ομάδα σχολείων όπου ανήκει, σε ένα οργανικό κενό σχολικής μονάδας όμορης ομάδας, είναι:

- να μην υπάρχει οργανικό κενό του κλάδου του/της στην ομάδα σχολείων όπου ανήκει
- και το οργανικό κενό του σχολείου της όμορης ομάδας να μην διεκδικείται από υπεράριθμό/η εκπαιδευτικό που υπάγεται σε αυτήν οργανικά.

Τα παραδείγματα αυτά αποσαφηνίζουν όσα αναφέρονται στην αριθμ. 84582/Δ2/20-06-2013 εγκύκλιο διευκρινιστικών οδηγιών του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., όπου ορίζεται ότι:

«Αν δεν υπάρχουν κενές θέσεις στην ίδια ομάδα ή εάν οι όποιες θέσεις υπήρχαν έχουν καταληφθεί από άλλους υπεράριθμους εκπαιδευτικούς με περισσότερες μονάδες μετάθεσης, οι εναπομείναντες υπεράριθμοι τοποθετούνται κατά προτεραιότητα σε κενές θέσεις όμορης ομάδας σχολείων της ίδιας περιοχής μετάθεσης, μετά την τοποθέτηση των υπεράριθμων εκπαιδευτικών της ίδιας ομάδας σχολείων».

«Γίνεται σαφές ότι οι υπεράριθμοι εκπαιδευτικοί δεν τοποθετούνται σε σχολείο όμορης ομάδας αν υπάρχει κενό σε σχολεία της ίδιας ομάδας με το σχολείο όπου υπηρετούσαν (αρθρο 12 παρ.1 του Π.Δ. 100/97)».

Θα μπορούσε κάποιος/α να σκεφτεί στο σημείο αυτό ότι υπάρχει και η εξής ειδική περίπτωση, όπου, μεταξύ δύο όμορων ομάδων σχολείων, 1 και 2, συμβαίνει να υπάρχει σε ένα ορισμένο κλάδο, από 1 οργανικό κενό σε σχολική μονάδα της κάθε ομάδας, και από ένας/μία υπεράριθμος/η εκπαιδευτικός, με τους υπεράριθμους εκπαιδευτικούς να επιθυμούν ο/η καθένας/καθεμία το οργανικό κενό της σχολικής μονάδας της όμορης ομάδας σχολείων από εκείνη στην οποία ανήκουν οργανικά. Όταν τα μέλη ενός Υπηρεσιακού Συμβουλίου βρεθούν σε ένα τέτοιο δίλημμα, είναι πιθανό να σκεφθούν ότι αν ικανοποιηθούν οι επιθυμίες και των δύο εκπαιδευτικών, τότε αμφότεροι θα είναι ικανοποιημένοι, και θα έχει επωφεληθεί και η Υπηρεσία από την κάλυψη και των δύο οργανικών κενών ταυτόχρονα. Αυτή είναι όμως μία επιφανειακή προσέγγιση, διότι επιφέρει συνέπειες. Η ορθή βάση του νόμου οδός είναι κανένας από αυτούς τους δύο εκπαιδευτικούς να μην ικανοποιηθεί. Παρότι το κίνητρο φαίνεται αγαθό, αν ικανοποιηθούν οι υπεράριθμοι εκπαιδευτικοί του παραδείγματος, τότε έχουν παραποιηθεί παρατύπως τα οργανικά κενά των σχολείων που απομένουν για να περιέλθουν στη διαδικασία των μεταθέσεων τύπου βελτίωσης θέσης ή οριστικής τοποθέτησης, οπότε κάθε θιγόμενος μπορεί να διαμαρτυρηθεί και στην προκείμενη περίπτωση να δικαιωθεί. Καθίσταται λοιπόν πλέον προφανές, πόσο σύνθετη πρέπει να είναι η κριτική-παραμετρική σκέψη κειμενικής ανάλυσης των διατάξεων σε όλες αυτές τις διοικητικές διαδικασίες διαχείρισης του ανθρωπίνου εκπαιδευτικού δυναμικού.

Σύμφωνα με το π.δ.50/196, αρθ.14[6γ], όσοι εκπαιδευτικοί παραμείνουν ουσιαστικά στις οργανικές τους τοποθετήσεις ως υπεράριθμοι, μπορούν στη συνέχεια εφόσον το επιθυμούν να διεκδικήσουν οποιαδήποτε κενή οργανική θέση, οποιασδήποτε ομάδας (όμορης και μη) σχολείων της Π.Μ. όπου ανήκουν, μέσω των διαδικασιών των μεταθέσεων για βελτίωση θέσης, που ακολουθούν τη ρύθμιση των υπεραριθμίων, κατ' εφαρμογή του αρθ.15 του π.δ.50/1996. Επισημαίνεται ακόμη ότι, από τη διαδικασία χαρακτηρισμού υπεραριθμίων εκπαιδευτικών εξαιρούνται όσοι υπάγονται σε ειδικές κατηγορίες μετάθεσης του αρθ.13 του π.δ.50/1996 (π.δ.50/1996, αρθ.14[11]). Παρόλα αυτά, για να καλυφθεί η δυνατότητα ίσων ευκαιριών σε σχέση με τα πλεονεκτήματα που όπως εξηγήθηκε

Τεύχος 5, Αρ. 1.

χαίρουν οι κατ' επιλογή χαρακτηριζόμενοι 'υπεράριθμοι', η διοικητική εγκύκλιος 84582/Δ2/20-06-2013 προβλέπει επιπλέον ότι:

«Ωστόσο αν επιθυμούν οι ίδιοι [...], μπορούν να υποβάλλουν αίτηση να κριθούν υπεράριθμοι, αλλά στην περίπτωση αυτή κρίνονται και συγκρίνονται μαζί με όλους τους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι έχουν κριθεί υπεράριθμοι, βάσει των συνολικών μορίων που συγκεντρώνουν και δεν μπορούν να επικαλεστούν την ένταξη τους σε ειδική κατηγορία ώστε να προηγηθούν των λοιπών υπεραριθμών κατά την άρση υπεραριθμίας και την τοποθέτησή τους σε οργανική θέση».

Αυτό σημαίνει, ότι παρότι στους εκπαιδευτικούς που υπάγονται σε ειδική κατηγορία του αρθ.13 του π.δ.50/1996 (για λόγους υγείας ιδίων, συζύγων ή τέκνων, καθώς και για πολυτεκνία) προβλέπεται η οργανική τοποθέτησή τους με προτεραιότητα έναντι των υπολοίπων, αυτή η προτεραιότητα ισχύει στις περιπτώσεις μεταθέσεων τύπου απόκτησης οριστικής θέσης ή βελτίωσης θέσης, αλλά σε καμία περίπτωση οι 'εκπαιδευτικοί ειδικών κατηγοριών του αρθ.13' δεν προτάσσονται έναντι των υπεραριθμών εκπαιδευτικών, ακόμη κι αν έχουν χαρακτηριστεί και οι ίδιοι υπεράριθμοι κατόπιν δικής τους και μόνον επιλογής. Συνεπώς, δεν υφίσταται κατηγορία προτεραιότητας 'υπεράριθμος εκπαιδευτικός υπαγόμενος σε ειδική κατηγορία', και οι εκπαιδευτικοί ειδικής κατηγορίας του αρθ.13 του π.δ.50/1996 μπορούν με αποκλειστική τους επιλογή να κριθούν υπεράριθμοι και να διεκδικήσουν οργανικά κενά σχολικών μονάδων, μόνον με όμοιους όρους με τους υπόλοιπους υπεράριθμους εκπαιδευτικούς, μέσω των μορίων μετάθεσής τους.

Ιδιαίτερης αναφοράς χρήζει ο κλάδος ΠΕ04-Φυσικών Επιστημών. Με το αρθ.13 που προστέθηκε στο π.δ.50/1996, πολλά χρόνια μετά την έκδοσή του, μέσω του αρθ.36[18] του ν.4186/2013, ορίζεται:

«Για τη διαπίστωση υπεραριθμίας εκπαιδευτικών και τη ρύθμισή της σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων του παρόντος οι εκπαιδευτικοί του κλάδου ΠΕ04 (Φυσικών, Χημικών, Φυσιολογιστών, Βιολόγων, Γεωλόγων) αντιμετωπίζονται ενιαία ανεξαρτήτως της ειδικότητας στην οποία ανήκουν».

Κι επιπλέον με το αριθμ. 134890/02-09-2019 διοικητικό έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας που αναφέρεται στο αριθμ. 230-2642/28-06-2019 γνωμοδοτικό έγγραφο του Γραφείου Νομικού Συμβούλου του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.:

«...η αναφορά στην ενιαία αντιμετώπιση κατά τη διαπίστωση και ρύθμιση της υπεραριθμίας των εκπαιδευτικών του κλάδου ΠΕ04 [...] περιλαμβάνει και την τοποθέτηση των υπεράριθμων εκπαιδευτικών».

Ενώ λοιπόν σε όλους τους άλλους κλάδους/ειδικότητες, οι υπεραριθμίες κρίνονται αποκλειστικά και μόνον με κριτήριο τις α' αναθέσεις, ειδικά στον κλάδο ΠΕ04 ισχύει η 'ενιαία' διαπίστωση και ρύθμιση της υπεραριθμίας, που σημαίνει ότι για τις ειδικότητες: ΠΕ04.01-Φυσικών, ΠΕ04.02-Χημικών, ΠΕ04.03-Φυσιολογιστών, ΠΕ04.04-Βιολόγων και ΠΕ04.05-Γεωλόγων, προκειμένου να διαπιστωθεί σε μία σχολική μονάδα ύπαρξη υπεραριθμίας μεταξύ των εκπαιδευτικών αυτών των ειδικοτήτων και να γίνει ονομαστικός προσδιορισμός του/της/των υπεράριθμου/ης/ων εκπαιδευτικού/ων, συνεκτιμώνται μαζί με τις α' αναθέσεις, ταυτόχρονα και οι β' αναθέσεις διδακτικών αντικειμένων της κάθε ειδικότητας. Αυτό είναι κάτι που κατ' εξαίρεση ισχύει αποκλειστικά και μόνον στη διαδικασία των υπεραριθμιών και μόνον για τις ειδικότητες του κλάδου ΠΕ04, και για κανένα λόγο δεν πρέπει να συγχέεται με τα οργανικά κενά των μεταθέσεων (μεταθέσεις ΠΥΣΔΕ-ΠΥΣΔΕ, κι εντός ΠΥΣΔΕ βελτιώσεις θέσεων και οριστικές τοποθετήσεις) που στηρίζονται αποκλειστικά και μόνον στις α' αναθέσεις της κάθε επιμέρους ειδικότητας: ΠΕ04.01, ΠΕ04.02, ΠΕ04.03, ΠΕ04.04. ΠΕ04.05.

Τεύχος 5, Αρ. 1.

Έτσι παρόλο που η ειδικότητα ΠΕ04.01-Φυσικών έχει συνήθως τις περισσότερες διδακτικές ώρες στις σχολικές μονάδες, αν ο/η εκπαιδευτικός ΠΕ04.01 είναι ο/η τελευταίος/α που απόκτησε οργανική τοποθέτηση σε ένα σχολείο, τότε είναι περισσότερο ευάλωτος/η να κριθεί υπεράριθμος/η, καθώς αν υφίστανται στο σχολείο 'αρχαιότεροι' εκπαιδευτικοί των υπολοίπων ειδικοτήτων του κλάδου ΠΕ04, θα συμπληρώνουν το ωράριό τους με σειρά παλαιότητας ακόμη και με β' αναθέσεις, δηλαδή ακόμη και με τα γνωστικά αντικείμενα της φυσικής. Η ενιαία αυτή αντιμετώπιση ισχύει στην περίπτωση των υπεραριθμίων μέχρι τη τυχόν 'ρύθμισή' τους, με την απόκτηση νέων οργανικών θέσεων. Αυτό σημαίνει ότι κατά τη διαδικασία των υπεραριθμίων, ένα οργανικό κενό σε μία σχολική μονάδα μπορεί να απαρτίζεται από 12 ακάλυπτες ώρες διαφόρων διδακτικών αντικειμένων όλων των επιμέρους ειδικοτήτων του κλάδου ΠΕ04, και να διεκδικείται από κοινού από όλες τις ειδικότητες του (ΠΕ04.01, ΠΕ04.02, ΠΕ04.03, ΠΕ04.04, ΠΕ04.05) ταυτόχρονα, με μοναδικό κριτήριο το σύνολο των μορίων μετάθεσής τους.

Η ανωτέρω ειδική ρύθμιση παύει να ισχύει όταν ξεκινά η επόμενη στη σειρά διαδικασία, των μεταθέσεων τύπου βελτίωσης θέσης ή οριστικής τοποθέτησης, καθώς εκεί το οργανικό κενό της σχολικής μονάδας πρέπει να είναι προσδιορισμένο όπως και σε όλους τους άλλους κλάδους, δηλαδή με 12 τουλάχιστον ακάλυπτες διδακτικές ώρες αποκλειστικά α' αναθέσεων, είτε της ειδικότητας ΠΕ04.01-Φυσικών, είτε της ΠΕ04.02-Χημικών, κ.ο.κ. Σημειώνεται ακόμη ότι, ο κλάδος ΠΕ85-Χημικών Μηχανικών δεν εμπλέκεται στην 'ενιαία ρύθμιση του κλάδου ΠΕ04', οπότε λειτουργεί αποκλειστικά με α' αναθέσεις και μπορεί να διεκδικεί τόσο στο στάδιο των υπεραριθμίων, όσο και στα μετέπειτα αυτού στάδια, οποιοδήποτε οργανικό κενό σχολικής μονάδας σχηματίζεται από τουλάχιστον 12 ώρες α' ανάθεσης μαθημάτων χημείας και μηχανολογίας, όπως προβλέπονται για τον προκείμενο κλάδο.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας διαπίστωσης και ρύθμισης των υπεραριθμίων, ακολουθούν οι εντός ΠΥΣΔΕ μεταθέσεις (βελτίωση θέσεων και οριστικές τοποθετήσεις), όπου έναντι όλων των υπολοίπων προηγούνται οι εκπαιδευτικοί των ειδικών κατηγοριών υγείας και πολυτεχνίας (π.δ.50/1996, αρθ.13,15, Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., 137644/Ε1/2015). Έπονται, όλοι οι υπόλοιποι εκπαιδευτικοί που αιτούνται οριστική τοποθέτηση ή βελτίωση θέσης, οι οποίοι περιορίζονται στη διεκδίκηση μόνον των εναπομεινάντων από τις προηγούμενες διαδικασίες οργανικών κενών. Τα οργανικά κενά που συνεχίζουν να υφίστανται σε μακρο-επίπεδο Π.Μ., μετά και την ολοκλήρωση των εσωτερικών 'εντός Π.Υ.Σ.Δ.Ε.' μεταθέσεων, είναι εκείνα που πρέπει να μεταφέρονται στις διαδικασίες των μετατάξεων και κατόπιν των διορισμών, παρότι το Υπ. Παιδείας προβαίνει σε 'χονδροειδείς' (σε σχέση με την αυστηρότητα των υπολοίπων διαδικασιών) λογιστικές προσθαφαιρέσεις μεταξύ δηλωθέντων ανά Π.Μ. Οργ.Κ-Π. και αριθμού μετατιθέμενων ανά κλάδο, χωρίς να ζητά την τελική επικαιροποίηση των στοιχείων από τις Δ.Ε.

Σφάλμα σύνθεσης

Πολλοί εκπαιδευτικοί, κυρίως αδιόριστοι που έχουν φτάσει στο σημείο να περιμένουν διορισμό, ή/και διορισμένοι σε Π.Μ. από τις οποίες επιθυμούν να μετακινηθούν εγγύτερα στις περιοχές των συμφερόντων τους, θεωρούν ότι η αποχώρηση ενός/μίας εκπαιδευτικού από μία σχολική μονάδα θα δημιουργήσει σε αυτήν οργανικό κενό που θα εξυπηρετήσει τις επιδιώξεις τους. Το πρώτο λάθος στο οποίο υποπίπτουν είναι ότι δεν έχουν κατανοήσει τη διαδικασία μεταθέσεων-μετατάξεων-διορισμών,

Τεύχος 5, Αρ. 1.

και το δεύτερο λάθος είναι ότι αγνοούν την επίδραση των υπεραριθμιών. Για παράδειγμα, όταν ένας/μία εκπαιδευτικός αποχωρεί από μία οργανική θέση που κατείχε σε σχολική μονάδα (λόγω συνταξιοδότησης ή κάποιου είδους μετάθεσης), τότε αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ότι αφήνει πίσω του/της ένα σύνολο ακάλυπτων ωρών διδακτικών αντικειμένων α' ανάθεσης του κλάδου του/της τουλάχιστον ίσο με 12 ώρες, καθώς είναι πιθανό να υπήρξε υπεράριθμος/η στην οργανική του/της θέση στη σχολική μονάδα. Ακόμη όμως και να συνέβαινε κάτι τέτοιο, όπως έχει επεξηγηθεί, δεν είναι απαραίτητο ότι στην προκειμένη ομάδα σχολείων θα διαμορφωθεί οργανικό κενό που θα παραμείνει και στο σύνολο της Π.Μ. Γενικότερα, η εντύπωση που έχουν οι άνθρωποι, ότι οτιδήποτε ισχύει στο μικρο-επίπεδο (σχολική μονάδα), ισχύει και στο μακρο-επίπεδο (αρχικά στην ομάδα σχολείων και μετά στην Π.Μ.), επιστημονικά είναι γνωστή ως *‘σφάλμα σύνθεσης’*.

Εν είδει επιλόγου

Το παρόν άρθρο επιδίωξε με την παράθεση αποσπασμάτων του νόμου και παραδειγμάτων να διαλευκάνει την περιπλοκότητα των διαδικασιών και των αποφάσεων που σχετίζονται με τον προσδιορισμό των Οργ.Κ-Π. για την επιτέλεση των διαδικασιών των μεταθέσεων, της διαπίστωσης και της ρύθμισης των υπεραριθμιών, των μετατάξεων και των διορισμών. Σκοπός του άρθρου είναι να αποτελέσει έναν χρήσιμο οδηγό και σύμβουλο απαντήσεων στα υπό μελέτη ζητήματα.

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Wittgenstein, L. (1922). *Tractatus Logico-Philosophicus*. London: Kegan Paul, Trench, Trubner & Co., Ltd & New York: Harcourt, Brace and Company, Inc.

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία

- Αναπολιτάνος, Δ., Γαβαλάς, Δ., Δέμης, Α., Δημητρακόπουλος, Κ., Καρασμάνης, Β. (1999). *Λογική: Θεωρία και Πρακτική*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων.
- Βαξεβανίδου, Μ., Ρεκλείτης, Π. (2019). *Διοίκηση ανθρωπίνων πόρων: Θεωρητικές και πρακτικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Προπομπός
- Gray, E.D. (2023). *Η ερευνητική μεθοδολογία στον πραγματικό κόσμο* (5η εκδ.). Αθήνα: Εκδόσεις Τζιόλα.
- Ιωσηφίδης, Θ. (2023). *Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας και επιστημολογία των κοινωνικών επιστημών*. Αθήνα: Εκδόσεις Τζιόλα.
- Καμτσίδου, Ι. (2017). Μορφές εμφάνισης και συνέπειες της κακής νομοθέτησης στο πεδίο της Διοίκησης. Πρακτικά Συνεδρίου «Η καλή νομοθέτηση ως αναγκαία προϋπόθεση μίας δίκαιης και αποτελεσματικής λειτουργίας της πολιτείας» που διεξήχθη στην Αθήνα 28-29.04.2017, 101-115. Βουλή των Ελλήνων. [online] Διαθέσιμο: https://www.hellenicparliament.gr/userfiles/ebooks/ekdoseis/2017_%20KALH%20NOMOTHESH/index.html [Ανακτήθηκε: Σεπτέμβριο 2023]
- Καργόπουλος, Φ. (2008). *Εισαγωγή στη συμβολική λογική*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Βάνιας.
- Κολοκοντές, Δ.Α. (2024). Ψηφιακή επιτελική ανασυγκρότηση της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα: Νομοθετικό πλαίσιο, τεχνολογικά εργαλεία, στόχοι και προβληματισμοί. *Επιθεώρηση Δημόσιας Διοίκησης*, 4(1), 78-97.
- Λιαργκόβας, Π., Δερμάτης, Ζ., Κομνηνός, Δ. (2023). *Μεθοδολογία της έρευνας και συγγραφή επιστημονικών εργασιών*. Αθήνα: Εκδόσεις Τζιόλα.
- Μανιτάκης, Α. (2015). Δημόσια Διοίκηση και Διοικητική Μεταρρύθμιση, εγκλωβισμένες στον ιστό της πολυνομίας και της τυπολατρίας: προτάσεις για την απαγκίστρωσή τους. Ημερίδα Εθνικής Σχολής Δικαστών, Αθήνα, 03.04-2015. Όμιλος “Αριστόβουλος Μάνεσης”. [online] Διαθέσιμο: <https://www.constitutionalism.gr/manitakis-dioikitiki-metarruthmisi2016/> [Ανακτήθηκε: Σεπτέμβριο 2023]
- Μαντζούφας, Π. (2017). Επιπτώσεις της κακής νομοθέτησης στα Θεμελιώδη Δικαιώματα των πολιτών και στην Οικονομία. Πρακτικά Συνεδρίου «Η καλή νομοθέτηση ως αναγκαία προϋπόθεση μίας δίκαιης και αποτελεσματικής λειτουργίας της πολιτείας» που διεξήχθη στην Αθήνα 28-29.04.2017), 182-210. Βουλή των Ελλήνων. [online] Διαθέσιμο: https://www.hellenicparliament.gr/userfiles/ebooks/ekdoseis/2017_%20KALH%20NOMOTHESH/index.html [Ανακτήθηκε: Σεπτέμβριο 2023]
- Μπρίνια, Β. (2015). *Management εκπαιδευτικών μονάδων και εκπαίδευσης*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.

Τεύχος 5, Αρ. 1.

- Παπαϊωάννου, Μ. (2020). Αναδόμηση, αποκέντρωση και αυτονόμηση σχολικών συστημάτων σε συγκεντρωτικά εκπαιδευτικά συστήματα. Στο: *Σύγχρονες προσεγγίσεις για ένα αυτόνομο σχολείο*. Επιμέλεια από Μ. Παπαϊωάννου, Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη, 15-67.
- Πορτίδης, Δ., Ψύλλος, Σ., Αναπολιτάνος, Δ. (2007). *Λογική: Η δομή του επιχειρήματος*. Αθήνα: Εκδόσεις Νεφέλη.
- Ράφτης, Ε.Τ. (1996). *Εισαγωγή στην Οικονομική Θεωρία* (3η εκδ.). Θεσσαλονίκη (αυτοέκδοση).
- Restall, G. (2022). *Λογική*. Αθήνα: Εκδόσεις Τόπος.
- Σαΐτη, Χ.Α. και Σαΐτης, Α.Χ. (2022). *Οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης*. Κόρινθος: Εκδόσεις Καταγράμμα.
- Συμεωνίδης, Ι. (2017). Μορφές εμφάνισης και συνέπειες της κακής νομοθέτησης στο πεδίο της Διοικητικής Δικαιοσύνης. Πρακτικά Συνεδρίου «Η καλή νομοθέτηση ως αναγκαία προϋπόθεση μίας δίκαιης και αποτελεσματικής λειτουργίας της πολιτείας» που διεξήχθη στην Αθήνα 28-29.04.2017), 116-133. Βουλή των Ελλήνων. [online] Διαθέσιμο: https://www.hellenicparliament.gr/userfiles/ebooks/ekdoseis/2017_%20KALH%20NO%20MOTHETHSH/index.html [Ανακτήθηκε: 01 Οκτωβρίου 2023]
- Σωτηρόπουλος, Α.Δ. και Χριστόπουλος, Λ. (2017α). Πολυνομία, κακονομία και γραφειοκρατία στην Ελλάδα: Ανάλυση αποτυχιών του παρελθόντος και προτάσεις βελτιωτικών παρεμβάσεων. (e-book) Αθήνα: Οργανισμός Έρευνας και Ανάλυσης 'διαΝΕΟσις'. Διαθέσιμο: https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2017/02/overregulation_final_edited.pdf [Ανακτήθηκε: 01 Οκτωβρίου 2023]
- Σωτηρόπουλος, Α.Δ. και Χριστόπουλος, Λ. (2017β). *Πολυνομία και κακονομία στην Ελλάδα: Ένα σχέδιο για ένα καλύτερο και αποτελεσματικότερο κράτος*. Αθήνα: Οργανισμός Έρευνας και Ανάλυσης 'διαΝΕΟσις'.

Θεσμικά Κείμενα

- Νόμος, ν.1824/1988. Ρύθμιση θεμάτων εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις. ΦΕΚ 296/Α/30-12-1988.
- Νόμος, ν.3848/2010. Αναβάθμιση του ρόλου του εκπαιδευτικού – καθιέρωση κανόνων αξιολόγησης και αξιοκρατίας στην εκπαίδευση και λοιπές διατάξεις. ΦΕΚ 71/Α/19-05-2010.
- Νόμος, ν.4186/2013. Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις. ΦΕΚ 193/Α/17-09-2013.
- Προεδρικό Διάταγμα, π.δ.50/1996. Μεταθέσεις και τοποθετήσεις των εκπαιδευτικών της δημόσιας Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. ΦΕΚ 45/Α/08.03.1996.
- Προεδρικό Διάταγμα, π.δ.100/1997. Τροποποίηση του Π.Δ.50/96 (ΦΕΚ 45Α) Μεταθέσεις και τοποθετήσεις των εκπαιδευτικών της δημόσιας Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. ΦΕΚ 94/Α/22.05.1997.
- Προεδρικό Διάταγμα, π.δ.18/2018. Οργανισμός Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. ΦΕΚ 31/Α/23.12.2018.
- Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., εγκύκλιος 84582/Δ2/20-06-2013. Διευκρινιστικές οδηγίες για τοποθετήσεις και ρύθμιση υπεραριθμιών εκπαιδευτικών Β/θμιας εκπαίδευσης.
- Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., διοικητικό έγγραφο 123948/Δ2/06-09-2013. Ωράριο εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Τεύχος 5, Αρ. 1.

- Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., εγκύκλιος 137644/Ε1/03-09-2015. Οδηγίες για τη διαδικασία τοποθετήσεων σε οργανικές και λειτουργικές θέσεις.
- Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., Υπουργική Απόφαση, 134027/Ε2/10-08-2018. Επανακαθορισμός περιοχών μετάθεσης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΦΕΚ 3399/Β'/10-08-2018).
- Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., γνωμοδοτικό έγγραφο Γραφείου Νομικού Συμβούλου, 230-2642/28-06-2019. Ρύθμιση υπεραριθμίας κλάδου ΠΕ04.
- Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., διοικητικό έγγραφο, 134890/02-09-2019. Ρύθμιση υπεραριθμίας εκπαιδευτικών κλΠΕ04.
- Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., εγκύκλιος, 114650/Ε2/12-10-2023. Μεταθέσεις εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σχολικού έτους 2023-2024.
- Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., εγκύκλιος, 19644/Ε2/23-02-2024. Προσδιορισμός κενών οργανικών θέσεων και πλεονασμάτων εκπαιδευτικού προσωπικού Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τις μεταθέσεις του έτους 2024 από περιοχή σε περιοχή